

Förord

Grannsamverkan har blivit ett begrepp i det brottsförebyggande arbetet. Många har hört ordet eller sett skyltar med grannsamverkan i något bostadsområde. Det betyder att de som bor eller verkar i ett område startar ett projekt där samverkan är nyckelordet.

Målet är att minska brottsligheten och öka tryggheten. Metoden är enkel. Genom nyfikenhet och engagemang kan grannar tillsammans bryta igenom den anonymitet som inbrott, stölder och skadegörelse sker i skydd av. Mångas verksamhet blir ett effektivt skydd och ett larmsystem som reagerar på det okända. Det som kan vara brott eller förberedelse till brott.

Grannars samverkan och samarbete är en metod att minska det vi kallar vardagsbrottsligheten. Inbrott i bostäder, bilar, förråd och andra utrymmen liksom skadegörelse är exempel på sådan brottslighet. Grannsamverkan har också betydelse för tryggheten i området. Det ökar självklart känslan av trygghet att veta att grannar bryr sig om varandra och varandras egendom.

Grannsamverkan är också ett sätt att lära sig mer, att bli medveten om hur brottsligheten kan se ut och vad man göra för att förebygga den. Därför har vi inom polisen tillsammans med Svenska Stöldskyddsföreningen och försäkringsbolagen tagit fram detta material.

Polisen har en nyckelroll i det brottsförebyggande arbetet. Ta kontakt med den lokala polisen som kan lämna stöd och hjälp när det behövs.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ann-Marie Begler', written in a cursive style.

Ann-Marie Begler
Överdirektör

Innehåll

Historik	3
Allmänt	4
Organisation	5
Uppstart av Grannsamverkan	6
Minimikrav för Grannsamverkan	7 - 8
Löpande arbete i Grannsamverkan	9 - 10
Trycksaker	11
Skyltar och dekaler	12
Mekaniska och elektroniska inbrottsskydd	13 - 16
Allmänna förebyggande åtgärder för att lura tjuven	17 - 19
Hur kan jag ingripa mot brott?	20 - 21
Köp av säkerhetsprodukter och köp av begagnade artiklar	22
Bilbrott	23 - 25
Cykel-, moped- och motorcykelstölder	26
Vad ska man se upp med utomhus?	27
Båtbrott	28
Förebyggande åtgärder mot brand	29 - 31
Förebyggande åtgärder mot vattenskador	32
För den som drabbats av brott	33 - 35
Övrig information	36
Blanketter	37 - 46
Grannstöd	47 - 56

Historik

Grannsamverkan startade på 1970-talet i Seattle, USA. Bakgrunden var att ett bostadsområde drabbats av en inbrottsvåg som polisen med traditionella metoder inte kunde komma tillrätta med.

Grannsamverkan har idag spritt sig över en stor del av världen.

I Sverige genomfördes på regeringens initiativ en diskussion mellan ett flertal myndigheter och organisationer om ett framtida samarbete på det brottsförebyggande området. Detta resulterade i att en central samordningsgrupp, *Samverkan mot brott*, bildades under Rikspolisstyrelsen i avsikt att minska mängdbrottsligheten. Denna verksamhet ingår numera i polisens linjeorganisation.

Polisen i Linköping i samarbete med ett försäkringsbolag blev först i Sverige med Grannsamverkan, när de 1985 överförde den amerikanska idén till Sverige.

I Stockholm inleddes Grannsamverkan inom det s k Västerortsprojektet, där polisen i samarbete med försäkringsbolagen byggde upp verksamheten i villa- och radhusområden. Grannsamverkan av denna modell och andra enskilda projekt med stöd från polis och försäkringsbolag har i dag genomförts i stora delar av Stockholms län.

Idag har Grannsamverkan utvecklats även i flerfamiljshus i samarbete med fastighetsägarna samt i en del fritidsområden.

Resultatet från Västerortsprojektet visade på en halvering av villainbrotten i de områden som anslöts till Grannsamverkan. Liknande resultat har redovisats från Farsta polisområde och andra polisdistrikt. Inbrottsutvecklingen har fortsatt varit positiv beroende på Grannsamverkan och andra åtgärder för att minska bostadsinbrotten.

Allmänt

Målet för grannsamverkan är att minska brottsligheten och öka tryggheten och därmed också trivseln. Detta ska uppnås genom ett socialt nätverk, som skapas av att de boende samarbetar, stödjer och hjälper varandra.

Att förändra attityder hos människor, att ta ställning för brottsoffren samt att bry sig om sina medmänniskor, är en grundläggande tanke i Grannsamverkan.

Vetskapen om riskerna för inbrotts-, brand- och vattenskador samt kunskapen om hur man skyddar sig är en väsentlig del av samverkan mellan grannar.

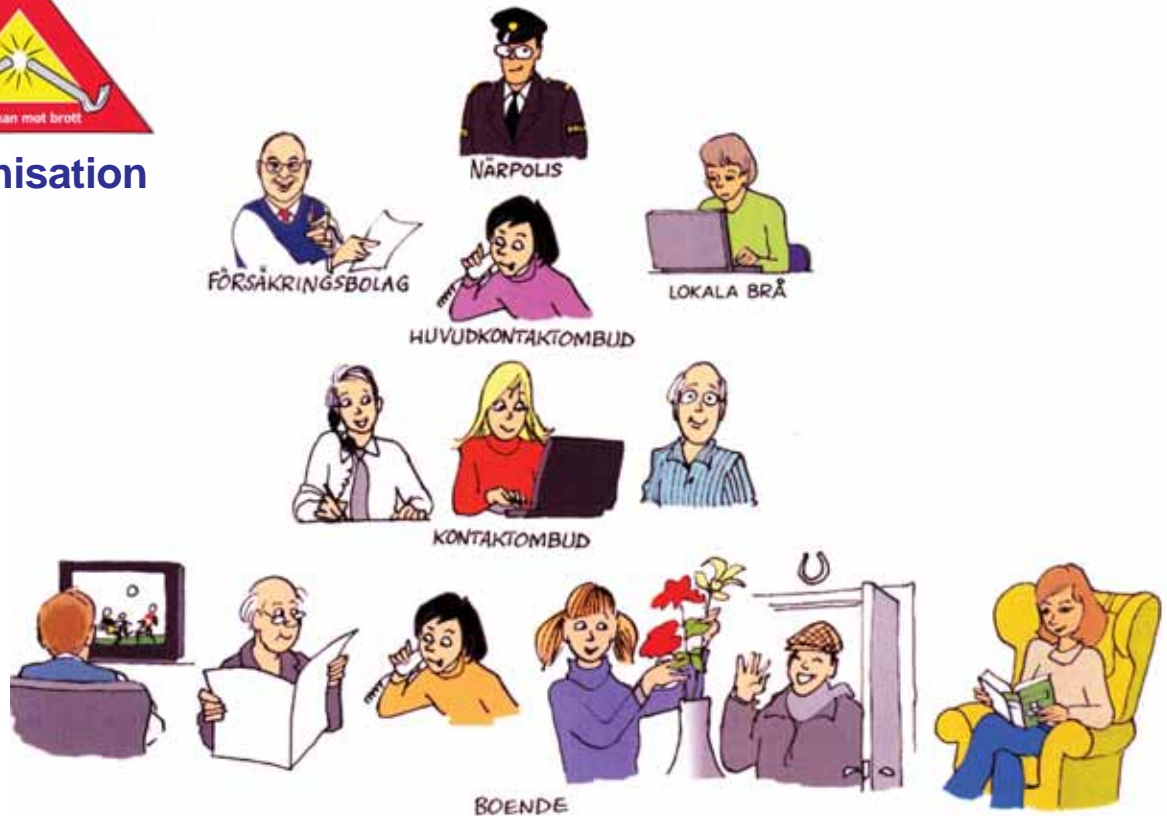
All erfarenhet visar att en väl genomförd Grannsamverkan ger en vänligare och trivsammare boende- och närmiljö med minskad vardagsbrottslighet.

Grannsamverkan i ett bostadsområde betyder inte att det ska bildas medborgargården!

Obs!

Organisation

Med polisen som motor i Grannsamverkan kan vi tillsammans minska brott och störningar i våra bostadsområden och därmed få ökad trivsel och trygghet.

Grannsamverkan organiseras så att ett huvudkontaktombud för hela bostadsområdet eller föreningen utses och håller kontakten med polisen.

Ett antal kontaktombud utses, vardera med ansvar för ca 10-12 hushåll i villaoråden och kanske något fler i flerfamiljshus. Kontaktombuden utgör en länk mellan de boende och huvudkontaktombudet.

De boende engageras som medverkande i Grannsamverkan.

Försäkringsbolagen samverkar med polisen bl a genom att medverka i utbildning och vid informationsmöten. Vilket bolag som medverkar i just ditt område är utan betydelse

Lokala brottsförebyggande råd finns idag också i många kommuner och stadsdelsförvaltningar och utgör en viktig resurs i det brottsförebyggande arbetet.

Uppstart av Grannsamverkan

Vad ska huvudkontaktombudet göra?

(I villa- och bostadsrättsföreningar är det en fördel om huvudkontaktombudet ingår i föreningens styrelse eller på annat sätt är nära knuten till föreningen.)

Delta i utbildning hos polisen. Utöver polisen kan också försäkringsbolagen och Räddningstjänsten medverka.

Anordna ett upptaktsmöte i samarbete med polis och försäkringsbolag.

Engagera kontaktombud för delområden om ca 10-12 hushåll. I flerfamiljshus kanske något fler.

Upprätta namnlista över kontaktombud, gärna kompletterad med karta.

Lämna namnlistorna över kontaktombuden till närpolisen.

Tillsammans med kontaktombuden:

Bestämna hur många och var Grannsamverkansskyltarna ska sättas upp samt att i förekommande fall kontakta fastighetsägaren för tillstånd och kommunen för ev bygglov.

Hämta skyltar, dekaler och övriga trycksaker hos närpolisen. Låna eller skaffa märkutrustning.

Fördela materialet till kontaktombuden samt samla in namnlistor över deltagarna i Grannsamverkan från kontaktombuden.

Vad ska kontaktombudet göra?

Delta i den utbildning som polisen kallar till. Utöver polisen kan också försäkringsbolagen och Räddningstjänsten medverka.

Informera och engagera grannarna med hjälp av denna handledarpärm.

Upprätta en lista över de grannar som deltar i Grannsamverkan. Listan lämnas till huvudkontaktombudet.

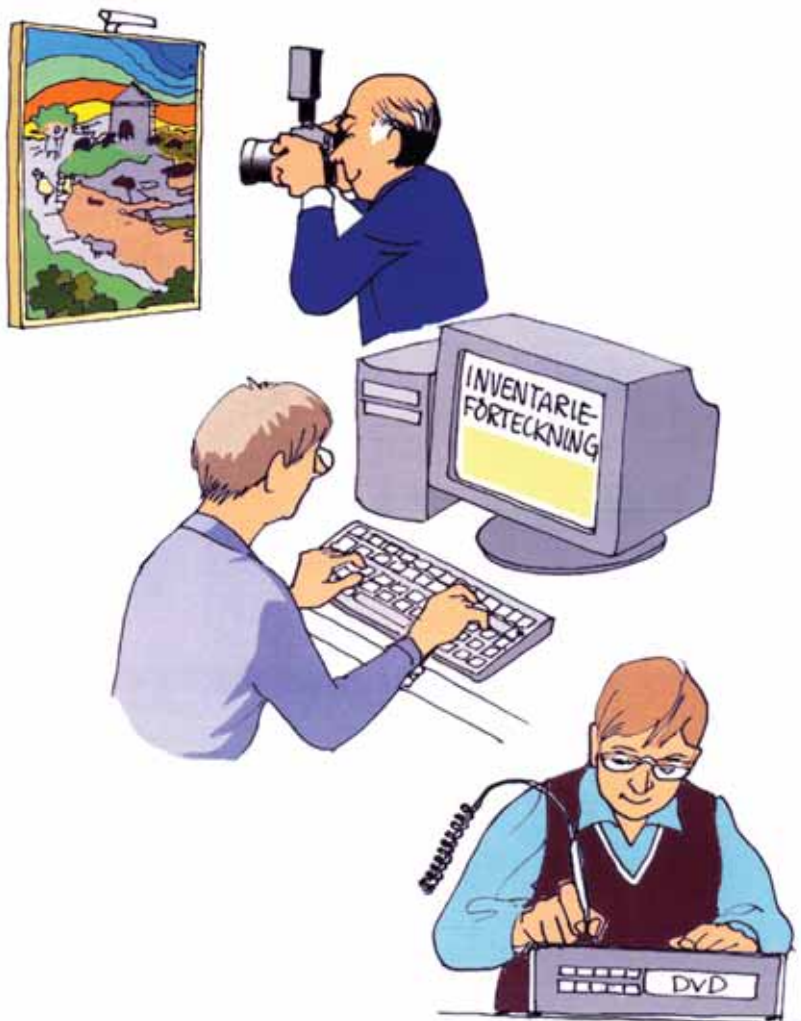
Till deltagarna fördela trycksaker, märkutrustning, dekaler, Grannlappen och dela ut blanketter för Inventarieförteckning och lakttagelser i samband med brott.

Ge grannarna tips om brottsförebyggande åtgärder.
(Se avsnitten Mekaniska och elektroniska inbrottskydd och Allmänna förebyggande åtgärder för att lura tjuven.)

Sätta upp Grannsamverkansskyltar på överenskomna platser.

Minimikrav för Grannsamverkan

Permanentboende

1. Föra inventarieförteckning och/eller fotografera/videofilma bostaden.
2. Märka stöldbegärlig egendom på lämpligt sätt. (Se nästa sida.)
3. Meddela dina grannar och/eller kontaktombudet om du är bortrest mer än några dagar.
4. Förvara värdehandlingar och värdesaker på ett betryggande sätt.
5. Vara allmänt vaksam och kontakta polisen om du ser något som "är fel". Vid lämplig tidpunkt också informera kontaktombudet.

Fritidsboende

1. Föra inventarieförteckning och/eller fotografera/videofilma bostaden.
2. Märka stöldbegärlig egendom på lämpligt sätt. (Se nästa sida.)
3. Under sommartid, 1 maj - 31 aug ska du som fritidsboende meddela din granne och/eller kontaktombudet om du är bortrest mer än några dagar. Under resten av året bör kontinuerlig övervakning ske genom de boendes försorg.
4. Inte förvara värdehandlingar eller värdesaker i ditt fritidshus.
5. Vara allmänt vaksam och kontakta polisen om du ser något som "är fel". Vid lämplig tidpunkt också informera kontaktombudet.

Goda råd och kanske krav från ditt försäkringsbolag

Glöm inte att låsa cykeln, mopeden, motorcykeln och båten med SSF-rekommenderade lås. (Se avsnitten Cykel-, moped- och motorcykelbrott samt Båtbrott och även sid 16.)

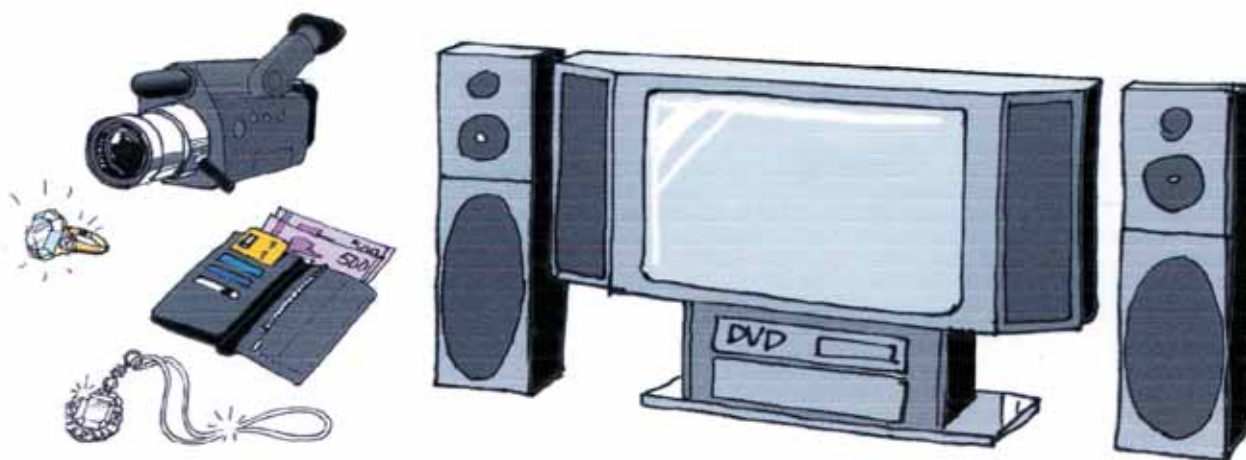
Registrera stöldbegärlig egendom, din båt och cykel i de speciella register som finns för dessa. (www.ssf.nu)

Beträffande bilen, se avsnittet Bilbrott.

Genom medverkan i Grannsamverkan kan du premieras av ditt försäkringsbolag, t ex genom bonus eller självriskreducering. Kontrollera med ditt bolag.

I vissa fall ställer försäkringsbolagen särskilda säkerhetskrav, vilka framgår av villkor i försäkringsbrevet. Ta dig tid att läsa försäkringsvillkoren. Kontakta ditt försäkringsbolag för mer information eller om något är oklart.

Stöldbegärlig egendom

Kontanter
Smycken
CD- och DVD-spelare/skivor
Videokamera/Kamerautrustning
Matsilver
Dator
Videospelare/TV
Konst
Telefoner
Dyrare kläder

Försäkring täcker bara mindre belopp
Fotograferas, kopieras i kopiator
Märkning; spelare/gravyrpenna, skivor/osynligt bläck
Märkning med gravyrpenna
Fotograferas
Märkning med gravyrpenna
Märkning med gravyrpenna
Fotograferas, ev. märkning med osynligt bläck
Märkning med gravyrpenna
Märkning med osynligt bläck

Med gravyrpennan graveras personnummer på aktuell apparat. I inventarielistan noteras också att apparaten är märkt. Märkningen med osynligt bläck måste förnyas vartannat år. I inventarielistan noteras också att egendomen är märkt med osynligt bläck.

Märkta föremål är mindre attraktiva för tjuven då de är svåra att avyttra. Möjligheten att återfå stulna föremål ökar också. Tjuvar och hälare kan lättare bindas till brott och därmed lagföras, om man hos dem påträffar märkta föremål.

Var försiktig när du märker konst och antikviteter. Gravyr kan förstöra värdet, då är det bättre att fotografera föremålen.

Löpande arbete i Grannsamverkan

Det är lätt att verksamheten "somnar in" när den första entusiasmen har lagt sig, speciellt om det är lugnt i området. Med hjälp av nedanstående tips visar erfarenheten att Grannsamverkan hålls vid liv och ger god utdelning i form av färre inbrott.

Vad ska den boende göra?

Upprätta inventarieförteckning, kompletterad med foto eller videofilm.
(Dessa förvaras sedan på annan plats.)

Märka stöldbegärliga inventarier.
(Vid nyanskaffningar kompletteras inventarieförteckning och fotoregistret och nyanskaffningarna märkes.)

Meddela granne och/eller kontaktombud när man reser bort.

Hjälpa grannar vid deras semesterar mm.
(Se avsnittet Allmänna förebyggande åtgärder för att lura tjuven.)

lakta försiktighet.
(Förvara värdehandlingar och värdesaker på betryggande sätt, hålla trädgården "ren" från stegar, inbrottsverktyg etc, ha timer för att slå på och av lampor mm. Se avsnittet Allmänna förebyggande åtgärder för att lura tjuven.)

Vara vaksam och tipsa polis och kontaktombud vid onormala händelser.
(Hellre en gång för mycket samt göra noteringar.)

Efter ekonomisk och teknisk förmåga ordna bra inbrottsskydd för fönster och dörrar.
(Se avsnittet Mekaniska och elektroniska inbrottsskydd.)

Vad ska kontaktombudet göra?

Informera grannar och huvudkontaktombud när ny information finns.

Omgående byta ut trasiga, urblekta eller klottrade skyltar.
(Nya skyltar erhålles från huvudkontaktombudet.)

Delta i informationsträffar ordnade av polis och/eller huvudkontaktombud.

Ha viss kompetens om mekaniska och elektroniska inbrottsskydd och informera grannar härom.

Varje år erbjuda grannarna att låna märkutrustning så att de kan märka nytillkommen stöldbegärlig egendom.

Årligen ha en träff med grannarna och diskutera samarbetet.

Engagera nyinflyttade grannar i Grannsamverkan.

Upprätta och hålla deltagarregister samt att löpande lämna information till huvudkontaktombudet:

- över avflyttade och nyinflyttade familjer
- om de nyinflyttade önskar delta i Grannsamverkan
- vid ändringar lämna kopia till huvudkontaktombudet.

Vad ska huvudkontaktombudet göra?

Informera kontaktombud när ny information finns.

Inbjuda kontaktombuden till en Grannsamverkansträff minst en gång per år.

Föra förteckning över kontaktombuden i området och vid ändringar meddela närpolisen.

Se till att alla kontaktombud aktualiserar registret över medverkande om detta inte gjorts under senaste året.

Hålla lager av skyltar och trycksaker så att dessa kan utlämnas till kontaktombuden.

Låna ut märkutrustning till kontaktombuden.

Ha kontinuerlig kontakt med polisen

Ta ner skyltar i områden där kontaktombud saknas eller inte sköter rapporteringen och/eller där Grannsamverkan av andra skäl inte fungerar, trots försök att få en fungerande verksamhet.

(De boende informeras en à två veckor i förväg.)

Ha viss kompetens om mekaniska och elektroniska inbrottsskydd och informera kontaktombud härom.

På ett aktivt sätt arbeta med att upplysa deltagarna om hur ett förebyggande inbrottsskydd kan byggas upp.

(Kan t ex ske genom frivillig besiktning av inbrottsskydd, via informationsblad eller vid informationsmöten där polis, försäkringsbolag, larmbolag och låssmeder är inbjudna.)

Arbeta för att hela området får ansvariga kontaktombud och att dessa via polisen får utbildning i bl. a. inbrottsskydd.

Polisen i området är ”motor” i verksamheten och ansvarar för:

Att hålla förteckning över huvud- och kontaktombud samt att utbilda nytillkomna huvud- och kontaktombud.

Att informera huvudkontaktombuden kontinuerligt samt direkt vid ökande brottsaktivitet.

Att hålla lager av skyltar och trycksaker, som kan utlämnas till huvudkontaktombuden samt att låna ut märkutrustning till huvudkontaktombud.

Att på begäran lämna inbrottsstatistik till huvudkontaktombud samt att minst en gång per år ordna en träff med huvudkontaktombuden och gärna även kontaktombuden.

Att informera om inbrottsskydd och eventuellt göra besiktningar av inbrottsskydd.

Förening eller bostadsbolag ansvarar för:

Att upplysa medlemmarna om vikten av att uppfylla kraven för Grannsamverkan t ex genom sina lokala informationskanaler och där också informera om motiven till varför kraven finns.

Att anskaffa erforderligt antal märkutrustningar, som kan lånas ut till de boende.
Att som bostadsbolag installera bra mekaniska inbrottsskydd i lägenheter samt att som bostadsbolag eller bostadsrättsförening installera bra mekaniska inbrottsskydd i entréer och för källar- och vindsförråd.

Om Du tycker att någon av de inblandade inte gör sin del, påpeka detta för den berörda parten.

Trycksaker

Informationsmaterial:

Delas ut på polisstationer och försäkringsbolag till intresserade personer.

Handledarpärm:

Delas ut av polisen eller annan som är ansvarig för grannsamverkan till huvud- och kontaktombud vid utbildnings- tillfället.

Inventarieförteckning:

Ett ex (sidan 43) lämnas till varje hushåll.

Namnlistor:

Nr 1 (sidan 38) - Övergripande organisation

Fylls i av närpolisen. Ett ex till huvudkontaktombudet och kontaktombud.

Nr 2 (sidan 39) - Föreningen (eller liknande) och (sidan 40) – Fortsättningsblad d:o

Fylls i av huvudkontaktombudet. Ett ex till närpolisen och vardera kontaktombud.

Nr 3 (sidan 41) - Boendegruppen och (sidan 42) – Fortsättningsblad d:o

Fylls i av kontaktombudet och de boende i dennes område. Ett ex till huvudkontaktombudet och varje boende.

Information finns på följande språk:

Svenska
Bosniska
Engelska
Finska
Persiska

Spanska
Turkiska
Nord-Kurdiska
Syd-Kurdiska
Arabiska

Ovanstående blanketter finns i pärmen under Blanketter, och kopieras i erforderligt antal.

Finns också att hämta via Internet på: www.samverkanmotbrott.nu

Skyltar och dekaler

Skyltar:

Lämnas ut av närpolisen eller annan som ansvarar för Grannsamverkan, till huvudkontaktombud då verksamheten kommit igång.

Dekaler:

Lämnas ut av närpolisen, eller annan som ansvarar för Grannsamverkan, till huvudkontaktombud då verksamheten kommit igång. Fördelas till de medverkande via kontaktombuden, när namnlistan för boendegruppen upprättats och inlämnats.

Märkutrustning:

Lånas ut av närpolisen, försäkringsbolagen, förening och bostadsbolag i mån av tillgång. Föreningar och bostadsbolag rekommenderas att köpa lämpligt antal egna utrustningar för utlåning.

Hur och var sätts Grannsamverkansskylt och dekal upp?

I villa- och fritidsområde:

På strategiska platser vid infarter till bostadsområde, mot allmänning, garage och P-platser samt vid brygga eller småbåtshamn.

Tänk på att det fordras särskilt tillstånd för uppsättande av skyltar på offentlig plats, fråga närpolisen vad som gäller. Placera om möjligt skylten utom räckhåll för klotter- och sparkvandalier".

Har skylten blivit utsatt för skadegörelse, rengör eller byt ut den omedelbart. En skadad skylt ger fel budskap - att de boende inte bryr sig. Även urblekta skyltar ska bytas ut.

Placera inte skylten så att den skymmer sikten för trafikanter.

I flerfamiljsområde:

På strategiska platser vid infarter till bostadsområdet, mot allmänning, garage och P-platser.

I trapphuset placeras skylten i anslagstavlan eller på annan lämplig plats.

Samråd alltid med din fastighetsägare eller förvaltare. (Övrigt se: Villa- och fritidsområde.)

Dekaler:

Sätts upp vid entrédörr, altan/balkongdörr, brevlåda, garageport etc.

Mekaniska och elektroniska skydd för att motverka inbrott

Gör det svårare för tjuven.

De flesta inbrott är tillfällighetsbrott där tjuven väljer hus som är lätta att ta sig in i och ut ur utan att väcka uppmärksamhet och där han kan arbeta ostört. Många inbrott skulle förhindras med bättre insyn, bra lås och larm. Tillsyn, stöldskyddsmärkning och värdeförvaring är andra åtgärder som gör det svårare för tjuven. Inbrottskyddet förstärks avsevärt med lås, som är rekommenderade (provade och intygade) av Svenska Stöldskyddsföreningen, SSF. Se också Allmänna förebyggande åtgärder för att lura tjuven.

Vad innebär mekaniskt skydd?

Bra mekaniskt skydd innebär två saker.

Dels ska det vara svårt för tjuven att ta sig in i huset, och om han ändå lyckats komma in så ska det vara svårt att bära ut familjens ägodelar.

En vanlig väg för tjuven att ta sig in i småhus och de nedre våningarna i flerfamiljshus är via fönstren.

Antingen bryter tjuven upp fönstret eller så slår han ut en liten bit av rutan så att han kan sticka in en hand och öppna. En tredje metod är att borra ett litet hål i karmen så han med en ståltråd eller liknande kan peta upp fönsterhakarna. Källarfönster bör man speciellt tänka på eftersom de ofta ligger dolda för insyn från grannar.

Tjuven klättrar nästan aldrig in genom en sönderslagen fönsterruta, eftersom risken är för stor att skada sig och lämna blodspår.

En annan vanlig väg att ta sig in är via altandörren.

Tjuven använder samma metoder som vid fönster, dvs. bryter upp dörren eller ordnar så att han kan nå handtaget och öppna dörren. En ytterligare väg att komma åt handtaget eller krypa in är att sparka in dörrspegeln av trä, som finns under fönstret i de flesta altandörrar. Att komma in via altandörren har fördelen för tjuven att det är lätt att bära ut stöldgods.

Entrédörr och andra vägar in är mindre vanliga i småhus men vanlig i lägenheter.

Det kan vara bekvämt för tjuven att via entré- eller garagedörr bära ut stöldgods. Om fönster finns nära entrédörren kan tjuven även här nå låsvredet och, vid vissa typer av lås, lätt öppna dörren.

Skapa ett bra mekaniskt skydd.

Det kan kosta en hel del att skaffa sig ett bra mekaniskt skydd. Gör därför en flerårsplan för att rusta upp det mekaniska skyddet och avsätt varje år ett belopp som du anser att du har råd med.

I hyreshus ligger det på hyresvärdens ansvar att installera mekaniska skydd.

När det gäller att stärka det mekaniska skyddet föreslår vi följande prioriteringsordning:

1. Fönster i bottenvåningen där en tjuv kan arbeta utan större risk för att bli upptäckt
2. Källarfönster
3. Altandörr
4. Övriga fönster där det är lätt att klättra in
5. Källardörrar
6. Fönster där tjuven kan ta sig in via altan eller via stege
7. Övriga ytterdörrar (entrédörrar och garage-dörrar)

Lösningarna blir lite olika om fönster och dörrar går utåt eller inåt. Be fackmannen, t ex auktoriserad låssmed om råd.

En åtgärd som inte behöver kosta något är att ta bort buskar och träd, som gör att tjuven kan arbeta utan risk för att bli upptäckt av t ex grannar. Kontrollera också att tjuven inte kan ta sig in via takluckan. Vidta lämplig åtgärd som förhindrar att tjuvar kan ta sig in den vägen.

Om du har isolerfönster (eller fönster i dörrar) där man bara fäst fast fönsterrutan med trälistor som stiftats fast, bör du skruva fast listerna med envägsskruv. Risken är annars att tjuven genom att ta bort listerna enkelt kan ta bort hela glasrutan och klättra in eller sticka in handen och öppna fönstret eller dörren. Var försiktig så att skruven inte går in i glaset så det spricker sönder.

Vilka metoder finns?

Köp alltid speciallås av olika slag hos en auktoriserad låssmed eller större byggmarknad. Om du inte gör installationen själv ska du alltid anlita fackfolk.

Köp aldrig säkerhetsprodukter av någon som bara dyker upp vid din dörr och vill sälja och installera. Det kan vara någon, som i skumma avsikter är ute efter att se hur ditt inbrottsskydd ser ut.

Fönster (alternativa lösningar):

Fönsterlås med låsbart handtag

Fönsterlås utan handtag

Fönstersäkringar som bara kan öppnas med sexkants- eller specialnycklar

Öglor som skruvas i karm och båge så att ett hänglås (klass 1) kan träs igenom och låsas

Fönster som sällan öppnas kan skruvas igen, men givetvis så att skruvarna inte kan skruvas ur utifrån

Fönster som sällan öppnas och har vred, montera bort vredet

Galler eller stadigt plattjärn (normalt endast källarfönster och fönster bredvid ytterdörr)

Altan- eller fönsterdörr (alternativa eller kompletterande lösningar):

Säkerhetsspanjolett med hakkolvar och låsbart handtag (t ex Fix 1000-serie)

Låsbart handtag (t ex Fix 835S eller Fix 876S)

Brytskydd (t ex Secustrip eller C-profilen)

Bakkantsäkring eller stålstift in i karmen, helst genom gångjärnen.

Förstärkningsplåt i dörrspegeln. Monteras mellan yttre och inre dörrhalvorna om dessa går att sära.

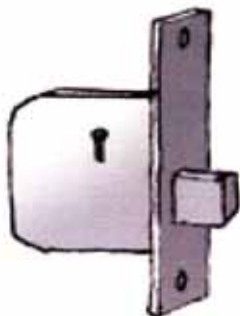

Dörrar (alternativa eller kompletterande lösningar):

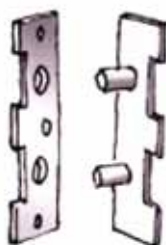
Säkerhetsdörr (Klass 2) eller gallergrind

Tvåfunktionslås (t ex ASSA 2000 Evo, FAS 780 eller DEJO-3000). **OBS! Komplettera med borrhysplåtar**

Extra godkänd låsenhet utöver det vanliga cylinderlåset (t ex FAS 309, 249 eller DuoProof)

Säkerhetslutbleck (t ex Fix assande till låset)

Bakkantsäkring eller stålstift genom gångjärnen in i karmen

Brytskydd (t ex Secustrip eller C-profilen)

Se till att dörrkarmen inte kan svikta vid låsen. Kilar mellan karm och vägg förhindrar detta.

Obs!

Man ska aldrig använda spärrfunktionen i tvåfunktionslås eller låsa gallergrind eller extralås när man är hemma eftersom man kan behöva ta sig ut snabbt vid brand.

När du installerar låsprodukter är det en fördel om dessa är rekommenderade av Svenska Stöldskyddsföreningen (SSF). Kontrollera alltid med en auktoriserad låsmed. Övan omnämnda produkter från företagen ASSA, FAS och Fix är rekommenderade av SSF.

Obs!

När du inbrottssäkrar din bostad måste du tänka på att alltid ha möjliga utrymningsvägar vid brand! Riskera inte liv genom felaktiga åtgärder!

Larm (alternativa lösningar):

Larm med koppling till larmcentral

Larm med koppling till egen mobiltelefon, grannars och/eller andras telefonnummer

Lokallarm utan vidarekoppling

Larmen kan vara trådbundna eller trådlösa. De trådlösa larmen är enklare att installera, man slipper kabeldragning, men de trådbundna är säkrare och svårare att störa ut. Numera finns det regelverk som reglerar båda dessa grundtyper av larm. Produkter som är provade och certifierade rekommenderas av SSF.

Obs!

Före installation av larm bör du kontakta ditt försäkringsbolag som oftast har rekommendationer. Vissa typer kan ge självriskebefrielse vid inbrott.

Centralanslutet inbrottslarm är anslutet till någon form av larmcentral och, om man så önskar även till ett väktarföretag, som i förekommande fall rycker ut och tillfälligt åtgärdar ev inbrottsskador. För installationer rekommenderar polisen de företag som är anslutna till SWELARM och som finns förtecknade i SSF:s Säkerhetsguide.

De icke centralanslutna larmen kan installeras av ovanstående installatörer men också av andra företag eller konsumenten själv.

Tilläggsutrustning som är bra:

- Blytlampa på/i huset som visar var larmet går
- Rökdetektor kopplad till larmet
- Vattenavstängare, som stänger av vattentillförseln när larmet aktiveras

Övrigt:

- Rörelsevakt för ytterbelysning
- Rörelsevakt med starka halogenlampor

Inbrottsskydd avseende källare- och vindsutrymmen

Källare- och vindsutrymmen är platser som kan skapa problem i form av obehörig vistelse av ungdomar eller andra som söker en undanskydd plats att begå brott på.

Dessa utrymmen bör sektioneras för att hindra obehöriga att röra sig fritt. Om möjligt renodlas utrymmen i källare och på vind så att de boende i respektive trapphus endast har tillträde till område med eget källar- och vindskontor. Om möjligt eftersträvas separering av förråd och andra allmänna utrymmen i en flerfamiljsfastighet.

För genomsiktighet kan förråd med fördel inredas efter konceptet Troax eller Heffle Bruk.

Källar- och vindsdörrar (branddörrar) ska vara av stål och brytskyddsförstärkta med negativ brytvinkel samt ha en dörrstängare av god kvalitet. Karmen skall vara väl förankrad i anslutningsytan för att undvika onödig svikt.

Ett genomtänkt mekaniskt skydd, rätt gjort, innebär att färre dörrar behöver förstärkas vilket minskar kostnaden. Dörrar som leder till allmänna utrymmen och som ofta utsätts för hårt slitage eller åverkan kräver återkommande tillsyn och underhåll av den som förvaltar fastigheten.

Falsad branddörr med brytskydds-förstärkning

Obs!

Läs mer om säkerhet på Bo Tryggt 05:

www.botryggt.se

Så här klassas lås och kättingar (Kättingar finns endast i klass 2 och 3).

Klass 1

För låsning av:
– Fönster invändigt
– Fönsterluckor
– Verktygslådor
– Klädskaåp etc

Klass 2

För låsning av:
– Cyklar
– Vind- och källarförråd
– Båtar med vikt under 200 kg
– Låsning av galler och luckor

Klass 3

För låsning av:
– Motorcyklar
– Mopeder
– Båtmotorer
– Båtar med vikt över 200 kg
– Invändig låsning av dörrar, portar och galler

Klass 4

För låsning av:
– Containers
– Industrigrindar
– Industriportar

Allmänna förebyggande åtgärder för att lura tjuven

Knep – uppmärksamhet - omtanke

Den grundläggande tanken för att förhindra inbrott i bostäder är att vi tillsammans ser om varandras hus eller lägenheter. Med hjälp av engagerade grannar kan många brott förhindras.

Detta innebär, att de som är hemma kommer att vara mer uppmärksamma på vilka som rör sig i området och noterar det som ser konstigt ut. Rastningen av hunden, promenaden med barnvagnen mm blir ett naturligt sätt att titta till området där man bor.

Det är också viktigt att din bostad ser bebodd ut även när du inte är hemma. Detta är givetvis viktigast i småhus och lägenheter i flerfamiljs-husens lägre våningar. Här nedan följer ett antal tips som är tillämpliga i varierande grad beroende på typ av bostad och bostadsområde.

1. Informera grannarna även vid kortare bortovaro (och kontaktombudet om ni är borta mer än några dagar). Använd gärna Grannlappen (sidan 44) där det framgår var ni kan nås om det behövs.
2. Arrangera så att lampor tänds och släcks, helst oregelbundet och bara när det är mörkt ute.
3. Låt radion gå på med timer så att det hörs ljud i huset. Slå dock inte på TV-apparaten eftersom detta ökar brandrisken.
4. Ha gärna utomhusbelysning som tänds med rörelsevakt vid entré- och altandörrar. På vissa ställen kan en stark halogen-lampa vara lämplig.
5. Be någon granne tömma postlådan på post och reklam. Alternativet är att ha en stor och låst brevlåda, där tjuven inte kan se om den innehåller post. Detta förutsätter naturligtvis att postutdelare och tidningsbud inte lämnar posten hängande halvvägs ute ur lådan och att bortovaro inte är alltför lång.
6. När du ser att post hänger ut ur en brevlåda, peta ner den.
7. Be en granne att skotta efter snöfall eller i varje fall trampa upp spår i snön. Grannen kan också köra sin bil fram och tillbaka några gånger på infarten.
8. Be en granne eller ordna så att någon annan klipper gräsmattan vid längre bortovaro.
9. Be en granne lägga sopor i soptunnan så att den inte står helt tom.
10. Be en granne hänga sin tvätt på din tvättlina eller torkställning.
11. Be någon eller några grannar att då och då parkera sin bil på er tomt så att huset ser bebott ut.

12. Förvara trädgårdsredskap inomhus eller i låst förråd, så att tjuven inte kan använda dem till att krossa fönster med eller bryta sig in i ditt eller grannars hus.
13. Förvara stegar inomhus eller fastlåsta så att de inte kan användas för att nå olåsta eller öppna fönster i ditt eller grannars hus.
14. Du kan också lämna ett par träskor, andra skor som används i trädgården, leksaker etc i trädgården så att huset ser bebott ut. Lämna dock inget som kan användas för att bryta sig in i huset. (Tänk också på att vissa dyrare trädgårdsmöbler kan vara stöldbegärliga.)
15. Be den som vattnar blommorna att lämna lite disk på köksbänken om den kan ses utifrån. Förändringar måste dock göras så att det inte ser lika ut dag efter dag.
16. Vidarekoppla telefonen, men så att det inte märks att den är vidarekopplad. Om den som ringer kommer till mobilsvaret eller liknande indikerar detta att ingen är hemma.
17. Lås fönster och dörrar. Lämna inte några nycklar hemma. Ordna bra mekaniskt inbrottskydd.

Dörrar - lås - fönster

En väl fungerande grannsamverkan är den viktigaste åtgärden för att förhindra inbrott, men det gäller också att försvåra för den som trots detta frestas till inbrott.

De flesta inbrotten sker där risken för upptäckt är minst. Det är därför viktigt att se över låsen på dörrar och fönster, framför allt mot baksidan eller andra undanskymda delar där insyn från grannarna är begränsad.

Dåliga lägenhetsdörrar, fönster mot loftgångar och framför allt balkongdörrar i markplanet är svaga punkter i flerfamiljshus.

Se vidare under avsnittet Mekaniska och elektroniska inbrottskydd.

Vilken villa väljer tjuven?

I en valsituation prioriterar han den enklaste vägen och där risken för upptäckt är minst!

Bra lås och larm minskar risken för inbrott.

Avhålla - skrämma – larma

Larm utgör ett komplement till andra förebyggande åtgärder. Lokallarm (inbrottsvarnare) är skrämme- och uppmärksamhetslarm, avsedda att påkalla grannars och förbi-passeraandes uppmärksamhet. Utlöst larm garanterar ingen insatsåtgärd.

Se vidare under avsnittet Mekaniska och elektroniska inbrottsskydd.

Obs!

Glöm inte minimikraven!

I ett område med bra kontakt mellan grannarna utvecklas möjligheterna att förebygga inbrott. När någon skall vara borta, om så bara några dagar, blir det naturligt att meddela sina grannar och att fylla i Grannlappen (*Se avsnittet Blanketter, sidan 44*), så det finns uppgifter om vart eller till vem man skall vända sig om något hänt.

Grannsamverkan innebär en social gemenskap som är en bra grund för olika andra initiativ till att minska brottsligheten och öka tryggheten i våra bostadsområden, t ex genom aktiviteter för ungdomar, föräldravandringar mm.

Vill du veta mer?

På Internet finns följande hemsidor:

Svenska Stöldskyddsföreningen: (SSF) www.ssf.nu

Polisen www.polisen.se

Villaägarna www.abc.villariks.se (Grannsamverkan)

Försäkringsbolagen www.samverkanmotbrott.nu (Medlemsorganisationer)

Bo Tryggt 05 www.botryggt.se

Hur kan jag ingripa mot brott?

Obs!

Du kan ingripa mot brott på många sätt utan att agera handgripligen. Det är du själv som avgör hur och när du skall ingripa. Du bör noga betänka följderna av ett praktiskt ingripande vid exempelvis ett pågående inbrott. Beakta alltid den risk du själv utsätter dej för, om du har för avsikt att ingripa handgripligen mot en gärningsman.

Allt lugnt

Normalläge: inget stör dig - du registrerar inget som avviker mot det normala mönstret.

Något bryter mönstret

- När du parkerar bilen möter du en okänd man på väg ut ur p-garaget.
- Du ser en bil parkera utanför grannens villa. Du vet att grannen inte är hemma.

Tänkbara åtgärder:

Observera och notera för dig själv.

Något är fel

- Du ser två okända ynglingar i p-garaget.
- Du ser en okänd man inne på grannens tomt och du vet att grannen är bortrest några dagar.

Tänkbara åtgärder:

Observera, notera signalement, gör dig synlig och skapa en kontakt. Försök kontrollera de uppgifter som du får. Informera ditt kontaktombud och din närpolis.

Till din hjälp finns blanketten lakttagelser i samband med brott, se avsnittet Blanketter (sidan 45).

Påbörjat angrepp

- När du skall hämta din bil i p-garaget, ser du en för dig okänd man med en skruvmejsel i handen. Han står tätt intill din bil och sätter skruvmejseln mot dörrlåset.
- Från din trädgård ser du en för dig okänd man som uppehåller sig på grannens terrass. Han går fram till terrassdörren och med en större skruvmejsel börjar han bryta på dörren.

Tänkbara åtgärder:

Vilket är viktigast - att brottet stoppas eller att gärningsmannen gripas?

Gör gärningsmannen medveten om att han är iakttagen, notera signalement, larma polis och andra boende. Gör observationer och möt tillkallad polis. Informera ditt kontaktombud och dina grannar. För att ingripa handgripligen måste du vara säker på att lyckas. Du kan själv riskera att mötas med våld.

Fullbordat brott

- När du kommer för att parkera din bil i p-garaget, observerar du två ynglingar som sitter inne i din grannes bil. Ventilationsrutan är krossad och du ser hur ynglingarna bryter sönder rattlåset.
- När du tittar ut från ditt köksfönster, ser du hur en för dig okänd man krossar ett källarfönster till grannens villa.

**Ställ upp som vittne -
hjälp den drabbade!**

Tänkbara åtgärder:

Notera signalementet, larma polis och grannar, observera vidare aktivitet i avvaktan på tillkallad polis. Följ polisens anvisningar. Agera inte själv som polis - endast om du är absolut säker på att lyckas, ingriper du handgripligen. Tänk på att egendom i regel kan ersättas. Informera kontaktombud och grannar.

Vad säger lagen?

Lagen ger dig rätt att ingripa mot brott, men ingen skyldighet.

I Rättegångsbalken kap 24 paragraf 7 står det:

"Påträffas den som begår brott, varpå fängelse kan följa, på bar gärning eller flyende fot får han gripas av envar. Envar får också gripa den som är efterlyst för brott. Den gripne ska skyndsamt överlämnas till närmaste polisman"

Köp av säkerhetsprodukter och köp av begagnade artiklar

Säkerhetsprodukter

Försäkringsbolagen har god erfarenhet av skadeförebyggande verksamhet. Bolagen och Svenska Stöldskyddsföreningen (SSF) gemensamt utformar och godkänner normer för provade säkerhetsprodukter.

På marknaden förekommer ett stort antal företag som säljer sina produkter genom "dörrknackning". Deras produkter uppfyller i många fall inte säkerhetskraven.

Varning - köp därför inte säkerhetsprodukter vid dörren, säljaren kan vara ute i skumma avsikter för att studera ditt inbrottskydd!

Vänd dig till ditt försäkringsbolag som ger råd och tips och i vissa fall även säljer eller förmedlar säkerhetsprodukter eller kontakta SSF.

Begagnade varor och artiklar

När man köper "secondhandvaror" av privatpersoner eller på sk prylmarknader gäller det att vara uppmärksam, så att man inte gör sig skyldig till häleri.

Kontrollera säljaren och be om legitimation, se alltid till att få ett kvitto på det riktiga beloppet med säljarens person- eller företagsnummer.

Vissa dyrare objekt, t ex mopeder och cyklar kan med hjälp av tillverkningsnumret kontrolleras hos Stöldskyddsregistret eller kanske polisen.

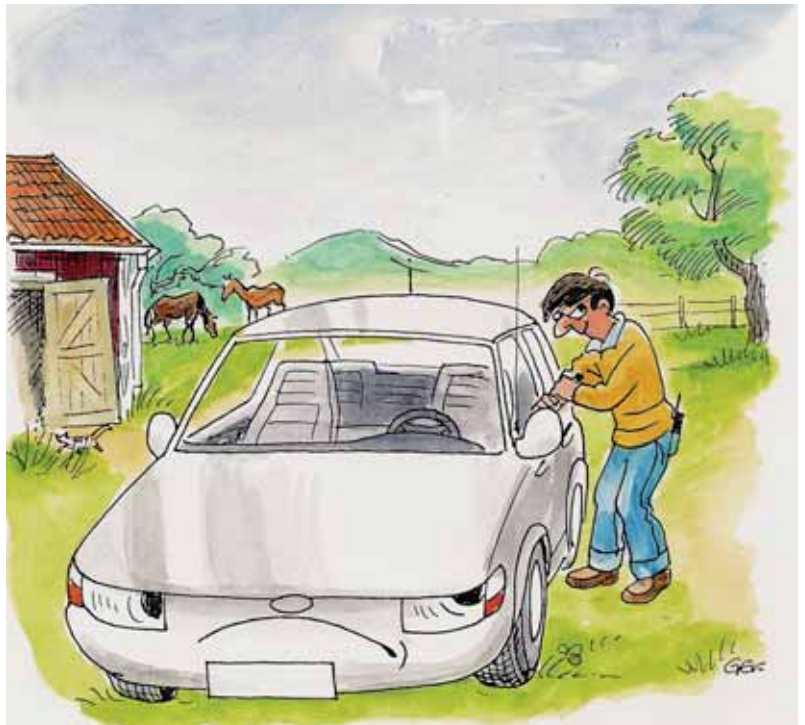
Undersök om varan är märkt med personnummer, om detta inte är säljarens bör man vara försiktig och försöka kontakta den aktuella personen eller polisen för en kontroll.

Vid köp av begagnad båt eller båtmotor, kontrollera innan avslut med Sjöpolisen eller Larmtjänst så att dessa inte är stöldanmälda. Det är även viktigt att kontrollera säljarens åtkomsthandlingar på båten. Kontrollera med tidigare ägare och försäkringsbolag att säljarens uppgifter stämmer.

Lagstiftningen är sådan att man i vissa fall kan tvingas återlämna en vara till den rättmätige ägaren utan att få tillbaka köpeskillingen. Du riskerar även att bli misstänkt för häleri.

Bilbrott, Inbrott i bil, skadegörelse och stöld/tillgrepp

Inbrott i bil/skadegörelse

Risken att drabbas av bilbrott är nästan 10 gånger större än att få bostadsinbrott. Under 2004 anmäldes c:a 185.000 bilbrott varav c:a 47.000 i Stockholms län.

Dessutom tillkommer ett okänt antal skadegörelsebrott. Samhällskostnaderna uppgår på nationell nivå till drygt 2 miljarder kronor!

Det vanligaste brottet är inbrott i bil och stöld från bil då utrustning och gods tillgrips för försäljning eller konsumtion.

Bilägaren kan själv minska risken för detta genom att aldrig lämna löst gods i bilen.

TÖM BILEN SJÄLV!

Obs!

Tänk på att dyrbar, stöldbegärlig utrustning, typ avancerade stereoapparater dramatiskt ökar risken för inbrott. Att förse bilen med ett av Svenska Stöldskyddsföreningen (SSF) rekommenderat billarm minskar risken för inbrott men är tyvärr ingen garanti för att slippa.

Dyrare lättmetallfälgar och avancerade däck samt spoilers lockar till stöld från bil. Fundera på om sådana investeringar är nödvändiga.

Stöld/tillgrepp

Stöld av hela bilen, vart fjärde bilbrott, kan förutom kostnaderna för bilägare, försäkringsbolag och polisen, ge ett ännu allvarigare samhällsproblem då den stulna bilen framförs i trafiken av ofta orutinerade och kanske drogpåverkade förare under stress. Man räknar med att hundratals, kanske tusentals, trafikolyckor förorsakas av förare av stulna bilar, många gånger med allvarliga personskador.

De flesta bilar som tillgrips är av äldre modeller med låg nivå på stöldskyddet, uttrycket "det är väl ingen som vill stjäla min gamla bil" stämmer inte. De flesta tillgreppen sker oplanerat och tjuven följer minsta motståndets lag.

Det finns idag moderna stöldskydd, som är billiga och mycket effektiva. Att förse bilen med ett av SSF rekommenderat extra stöldskydd ger en mycket liten risk för bilstöld.

Polisen

Polisens tips och råd...

...för att minska risken för inbrott i bil och skadegörelse

1. Först och främst – tänk på att bilen är ett transportmedel, inte ett förvaringsutrymme.
2. Lämna aldrig stöldbegärlig egendom i bilen. Tänk på att även en tom väska, portfölj eller kartong synlig i bilen lockar tjuven. Även om du har en fullgod försäkring, eller om inte något stjäls, så drabbas du av skador på bilen, onödiga besvär och kostnader i form av självrisken.
3. Parkera bilen, om möjligt, på väl synlig och upplyst plats. Det bästa är platser med insyn från omgivande kontor eller bostäder. Ibland skymms sikten av buskar, träd eller plank. När det gäller ditt bostadsområde kan du prata med din fastighetsägare om detta eller tipsa polisen så att vi kan påpeka problemet.
4. Undvik också stöldbegärlig utrustning i och på bilen. Väg för- och nackdelar när du ska investera i t ex en ljudanläggning för bilen. En enkel anläggning ger mindre risk för inbrott. Köp stereo med kodfunktion eller med löstagbar front och ta alltid med dig fronten när du lämnar bilen. Du kan också visa att du inte lämnat något stöldbegärligt genom att öppna handskfacket och eventuellt andra förvaringsutrymmen som finns inne i kupén.

...för att minska risken för stöld/tillgrepp

1. Utrusta bilen med ett elektronisk stöldskydd och/eller rattkrycka, och använd dessa! Tänk på att dessa ska vara rekommenderade av Svenska Stöldskyddsföreningen, SSF.
2. Märk bilens samtliga rutor med registreringsnumret. Även fälgar, spoilers och andra tillbehör kan i regel märkas.
3. Montera hjullås, minst ett på varje hjul, vilket är viktigt om du har åtråvärda och dyra fälgar.
4. Du kan också använda dig av andra "små knep", framför allt om du ska parkera bilen en längre tid och platsen kanske känns lite otrygg. Du kan då göra bilen okörbar genom att ta bort en vital del som säkringen till bränslepumpen eller tändkabeln mellan tändspolen och fördelardosan.
5. En bil försedd med ett modernt elektroniskt stöldskydd kan endast startas med en nyckel, var därför extra varsam om bilens nycklar. Märk aldrig upp bilnycklar med registreringsnumret och tänk på hur du förvarar reservnycklarna.
6. Finns parkering i flerbilsgarage i ditt bostadsområde bör dessa ha godkända bilburar. Saknas det i ditt område, eller om det finns för få, hör med fastighetsägaren om denne kan installera. Det är visserligen dyrare att hyra en sådan plats – men säkrare. Det kan eventuellt också gå försäkringsfördelar – hör med ditt bolag.

Tekniska skydd

De flesta bilar har någon form av original-monterat stöldskydd, t ex ratt- eller växel-spakslås. De flesta av dessa är ganska lätta att forcera. Många modeller från mitten av nittiotalet (EU-krav på samtliga modeller från oktober 1998) har ett elektroniskt stöldskydd (immobiliser) av helt annan kvalitet och bilen kan endast köras med originalnyckel. Detta kräver extra försiktighet vid hanteringen och förvaringen av bilnycklarna.

Elektroniska, självaktiverande stöldskydd för eftermontering finns för äldre bilar, se dock till att det är rekommenderat av SSF. De ovan nämnda stöldskydden ger inget skydd mot inbrott i bilen utan bör kompletteras med ett larm.

Dessutom finns ett flertal SSF-rekommenderade mekaniska stöldskydd, vanligast är s.k. ratt-

kryckor. Dessa rattkryckor är gjorda i ett helt annat och mycket kraftigare utförande än övriga kryckor på marknaden. Rattkryckorna passar i stort sett alla bilmodeller och principen är densamma för alla, när de sätts på ratten begränsas rattutslaget och gör bilen manöveroduglig. De är billigare än eftermonterade elektroniska stöldskydd, men kräver i gengäld alltid en manuell insats för att sättas i funktion.

Äldre eftermonterade SSF-rekommenderade billarm ger ett visst skydd både mot stöld av hela bilen och inbrott, dock är stöldskyddet mindre avancerat än i det elektroniska skyddet och lättare att sätta ur funktion.

Kontakta ditt försäkringsbolag eller SSF för mera detaljerade upplysningar, de flesta bolagen kan genom olika samarbetspartner erbjuda dessa produkter till subventionerade priser.

Se respektive försäkringsbolags hemsida, via www.samverkanmotbrott.nu (Medlemsorganisationer)

Vem är gärningsmannen och vilka bilar drabbas?

Bilbrotten begås oftast av missbrukare eller tonårspojkar utan körkort. Gemensamt för dessa gärningsmän är att när de tillgriper en bil gör de det utifrån bedömningen om den är lätt att stjäla, ytterst sällan för att de vill ha just den bilen. Oftast stjäls äldre bilar, företrädesvis modeller från åttiotalet. Gemensamt för många av dessa är att de helt saknat ett svårforcerat stöldskydd och därför varit enkla att stjäla. 90 procent av alla

tillgripna bilar är äldre än tio år. Bilbrotten begås oftast av missbrukare för "att tillfredsställa akuta behov" av omsättningsbart gods, ex. mobil-

telefon, bärbar dator eller skinnjackor för finansieringen av missbruket. Kontanter behöver inte omsättas, därför kan ett antal synliga parkeringstior ge ett inbrott med skador för tiotusentals kronor. En hungrig missbrukare stjälar dessutom matkassar och naturligtvis mer än gärna påsen med helgvinet.

En liten del av biltillgreppen är troligen att betrakta som stölder, gärningsmannen avser att sälja bilen i annat land eller som reservdelar inom landet. Dessa brott riktas oftast mot lyxbilar av senare årsmodell. Det är dessutom troligt att en del av dessa stölder kan vara försäkringsbedrägerier.

Stulna bilar används ofta också som redskap vid grövre brott.

Cykel-, moped- och motorcykelstölder

Skydda din cykel

Cykelstölder är det mest frekventa stöldbrottet. Vad kan du själv göra för att undvika stölder? Lås in cykeln när du inte använder den, lås fast den i ett fast föremål, märk cykeln med ditt personnummer (så är det lättare att få tillbaka den vid en eventuell stöld). Registrera cykeln hos SSF:s Cykelregister, (www.ssf.nu)

Stöld av cykel ingår i hemförsäkringen hos de flesta försäkringsbolagen, men för att få ersättning måste du uppfylla vissa säkerhetskrav. Cykeln skall vara försedd med ett av SSF rekommenderat lås. Dessutom måste du ha cykelns ramnummer.

Har du en dyrare cykel måste du tilläggförsäkra denna i din ordinarie hemförsäkring.

Obs!

När det gäller hemförsäkringens ev. omfattning av cyklar och villkoren för moped- och motorcykelförsäkring är det stora variationer mellan försäkringsbolagen. Kontrollera med ditt bolag vad som gäller!

Skydda din moped/motorcykel

Mopeder och motorcyklar är motorfordon och måste separatförsäkras för att du ska få ersättning vid stöld. Även här gäller att fordonen skall vara låsta med godkända lås. För äldre mopeder (klass 2) räcker det oftast med ett lås medan s k EU-mopeder och motorcyklar kräver dubbla lås.

Försök att låsa fast fordonen i fasta föremål med kätting och hänglås (SSF klass 3), s k upplastningsstölder är mycket vanliga.

Är du ägare till en "ej registreringspliktig moped" är det extra viktigt att känna till ramnumret samt att märka den med ditt personnummer.

En oregistrerad moped kan dessutom registreras i SSF:s Stöldskyddsregister (www.ssf.nu) för att du lättare ska få tillbaka den efter en stöld.

Alla mopeder, även oregistrerade av klass 2, (och naturligtvis motorcyklar) måste ha gällande trafikförsäkring för att brukas.

Obs!

Vad ska man se upp med utomhus?

Upptredande utanför bostaden.

Den här sidan får inte missuppfattas, den är inte skriven för att skrämmas!

Säkerheten på gator och torg är hög i Sverige, risken att råka ut för oprovocerat våld är lyckligtvis liten för oss vanliga människor i normala, vardagliga miljöer. Det vi läser om i tidningarna är till största del bråk i krogköer, interna gänguppställningar och ungdomsbråk.

Men vid vissa speciella tillfällen finns dock risk för att råka ut för stölder och rån även i vardagslivet och det gäller att undvika sådana situationer genom ett riktigt uppträdande. Den här typen av brott drabbar oftast äldre människor och företrädesvis kvinnor. Ett annat vanligt stöld/rånbrott är riktat mot ungdomar och gäller till stor del mobiltelefoner och mopeder.

Kontanta pengar är det optimala målet för brottslingarna. Därför har ex.vis stölder och rån i samband med bankomatuttag och väskryckningar blivit allt vanligare. Att så mycket som möjligt använda sig av konto- och betalkort i vardagslivet minskar risken att bli utsatt.

Några enkla regler

1. Fundera på om det är nödvändigt med handväska. Plånbok och nyckelknippa är säkrare i fickorna. Tänk dock på att plånboken i en grund bakficka kan ge impuls till stöld.
2. Om du ändå har handväska, bär den inte ut mot vägbanan, de flesta väskryckningar sker från moped.

3. Ställ aldrig handväskan i kundvagnen när du handlar, en stunds ouppmärksamhet och den kan vara stulen.
4. Se till att ingen står omedelbart bakom dig när du tar ut pengar från bankomaten. Känner du dig osäker på människor i närheten bör du kanske avstå. Gå inte från bankomaten med sedlarna i handen, stoppa dem i en ficka. Trasslar automaten ska du vara försiktig och uppmärksam om någon erbjuder dig hjälp.
5. Ficktjuvar härjar oftast där många människor är i rörelse, man plockar med stor skicklighet åt sig plånböcker och andra värdeföremål. Var uppmärksam i såna miljöer!
6. Visa inte mobiltelefonen i onödan i olämpliga miljöer. Märk telefonen med gravyrpenna. Ha alltid PIN-koden aktiverad. Spärra snarast stulen telefon hos operatören med IMEI-koden.

Så här får du fram IMEI-koden på mobilen:

*#06#

Vi har alla rätt att handgripligen försvara oss själva och vår egendom. Man bör dock överväga följderna av ett sådant handlande, ett hot kan övergå till våld och fysiska skador. Påkalla istället uppmärksamhet genom att skrika, oftast räcker det. Försök bedöma situationen riktigt!

Obs!

Båt

Skydda din båt

För att förhindra båtstöld, se till att din båtklubb går med i "Båtsamverkan".

Målet är att minska brottsligheten och öka tryggheten. Detta skall uppnås med ett nätverk som skapas genom att båtägarna samarbetar, stöder och hjälper varandra. Att ta ställning och bry sig om sina medmänniskor är en grundläggande tanke i Båtsamverkan. Vetskapen om riskerna för inbrott/stöld och hur man skyddar sig är en väsentlig del av Båtsamverkan.

All erfarenhet visar att en väl genomförd Båtsamverkan ger en vänligare och trivsammare närmiljö med minskad vardagsbrottslighet.

Tips för dig som har båt

Märk båt och motor enligt båtsamverkans direktiv. Förse båten med namnskytt, både synlig och dold. Läs mer på www.batsamverkan.se

Lås utombordsmotorn med godkänt lås enligt försäkringsvillkoren.

Förse motorn med dold strömbrytare, startspärr eller liknande.

Glöm inte att låsa fast även båten med godkända lås, kätting och bygel, klass 3 (kan ge försäkringsfördelar, tala med ditt bolag).

Fotografera båten och dess utrustning.

Töm båten själv på värdefull utrustning när du lämnar den, annars gör tjuven det åt dig.

Om du har en mycket värdefull båt skaffa ett spår/söklarm typ Guard System som gör att man lätt återfinner båten (kan ge försäkringsfördelar, tala med ditt bolag).

Se upp när du köper en båt/motor, ring Larmtjänst eller sjöpolisen och kontrollera att den inte är stulen. Om du köper en stulen båt eller motor riskerar du att få återlämna den utan att få köpeskillingen åter. Du riskerar även att bli misstänkt för häleri.

Gör något unikt med din båt, skapa speciella kännetecken så den går lätt att identifiera och återfinna.

Ser du något som inte stämmer, kontakta Sjöpolisen 08/401 69 81 på dagtid. Vid akuta situationer ring 112

Brand

Allmänt

Drygt 100 människor dör varje år i samband med bränder. I regel är det slarv som förorsakar brand men även tekniska fel är vanliga brandorsaker. De flesta dödsbränder börjar på natten. Röken är farligast vid brand. Den utvecklas snabbare än branden, på 3-4 minuter rökfylles en bostad.

Anlagd Brand

Anlagd brand är ett mycket stort problem, inte minst i bostadsområden och i hemmiljö. Minst var fjärde brand är anlagd. Mer än hälften av alla anlagda bränder utförs av ungdomar. I bostadsområdet har fastighetsskötare eller områdesansvarig en viktig funktion. Denna person kan vara bostadsområdets brandskyddsombud.

Viktig information

Rädda

Först av allt tänk på att rädda människor från branden.

Sätt dig själv och andra i säkerhet.

Om möjligt stäng fönster och dörrar.

Använd aldrig hissen vid brand!

Larma

Larma räddningstjänsten genom att ringa 112.

Släck

Försök att släcka branden med en brandfilt eller handbrandsläckare.

SE TILL ATT ALLA KOMMER UT, GLÖM INTE GRANNARNA!

Obs!

Vänta inte för länge med att larma räddningstjänsten!

Räddningstjänstens råd och tips för att undvika och begränsa bränder

Barn och eld - alla barn har en "eldperiod".

Låt aldrig barnen komma åt tändstickor eller cigarett-tändare.

Levande ljus

Lämna aldrig ett rum med levande ljus.

Rökning

Rök aldrig i sängen.

Köket

Håll köksfläkten ren. Fett och smuts brinner lätt. Ha en en brandfilt lätt tillgänglig.

Elektricitet

Kontrollera sladdar och kontakter. Vid misstanke om fel kontakta elektriker. Stäng av TV-apparaten helt, inte bara med fjärrkontrollen. Skaffa jordfelsbrytare och överspänningskydd.

Brandfarliga vätskor

Bränn eller tvätta ur trasor som innehåller linolja eller möbelolja. Använd endast tändvätska för att tända brador eller liknande.

Du får bara förvara brandfarliga varor för hushållets behov i din bostad, dock inte på vinden eller i källarförrådet

Brandvarnare

Reagerar på rök och värme, en billig livförsäkring. Skall vara godkänd av Konsumentverket.

Minst en på varje våningsplan. Kontrollera regelbundet funktionen, ta för vana att byta batteri en gång om året, ex.vis 1:a advent.

(Inom Stockholms kommun har man fastställt att minst en brandvarnare skall finnas i varje bostad/lägenhet.

Installationen åligger fastighetsägaren medan batteribyte och underhåll ligger på hyresgäst.)

Brandsläckare

Skaffa en 6 kg pulversläckare, märkt ABC. Se till att alla i familjen vet var släckaren finns och hur den fungerar. Släckaren skall vändas och skakas minst en gång per år. Regelbunden kontroll av tryckmätaren är nödvändig.

Vattenslang

Lättillgänglig, lättansluten är ett bra hjälpmedel vid brand.

Brandfilt

Kväver bränder i kläderna, möbler och på spisen vid matlagning.

Timer

För avstängning av kaffebryggare och elapparater.

Räddningsstege eller lina

För snabb och enkel utrymning från övervåning. Finns för fast montering, fälls ut från väggen uppifrån vid nödläge. Finns också som enklare repstege.

Utrymningsplan

Med minst två vägar ut. Prova utrymningsvägar och hjälpmedel, t ex. stege eller lina. Bestäm en samlingsplats utanför huset. Glöm inte att prata med barnen.

Denna sida vänder sig till fastighetsägare och boende i flerfamiljshus

Håll objudna gäster ute. Se till att dörrar till källare, soprum, vindar, förråd, garage och andra utrymmen hålls låsta.

Kontrollera att dörrstängare och låset fungerar så att dörren inte stannar i olåst läge.

Uppmana boende att rapportera allt misstänkt till polisen.

Se till att hålla trapphus och entréer fria från brännbart material.

Samla inte lättantändligt skräp i källare och på vindar. Informera de boende om riskerna med att förvara för mycket brännbart material i förråden.

Se till att samtliga boende har fungerande brandvarnare

För att öka möjligheten att förhindra containerbränder bör containrar med låsbara lock användas. Om öppna containrar används – placera dessa minst sex meter från byggnad eller utstickande tak.

Beskär vegetationen – särskilt intill fasader. Det möjliggör ökad upptäckt och kan avskräcka eventuella pyromaner

Bra belysning håller oönskade besökare borta.

Fastighetskötare kan ge goda råd om brandskydd till hyresgästerna. Tänk på att tillfället gör pyromanen. Minimera riskerna i ditt bostadsområde.

Svenska Brandskydds-föreningens regionala föreningar svarar för utbildning och information

I varje län i Sverige finns en länsbrandförsvarsförening. Det är en fristående organisation, med styrelse och ordförande, som samtidigt är ansluten till Svenska Brandskyddsföreningen, SBF.

Varje länsbrandförsvarsförening har en verksamhetsledare som benämns huvudkonsulent. Huvudkonsulenten arbetar i de flesta fall inom räddningstjänsten.

Föreningarna finansieras genom bidrag från staten, försäkringsbranschen och genom utbildningsverksamhet. Föreningens uppgift är att genomföra utbildning, rådgivning, information, övningar, utbildning i skolor, vårdanläggningar och andra aktiviteter som riktas till allmänheten, företag, myndigheter och andra organisationer.

Den största delen av länsbrandförsvarsföreningarnas verksamhet är alltså utbildning och information. Tillsammans utbildar man över 150 000 personer i brandskydd.

Mer information finns på:
www.svbf.se

Vatten

Vattenskadorna är dyrast!

Kostnaderna för vattenskador är högre än för brand- och inbrottsskador tillsammans. En stor del av vattenskadorna beror på bristande underhåll i bad/duschrum och tvättstugor.

De vanligast skadorna

- Otäta skarvar i golv- och väggbeklädnader.
- Bristfälligt tätskikt bakom/under vägg- och golvbeklädnader.
- Otäta skruvfästningar och rörgenomföringar.
- Dålig anslutning mot golvbrunn, lös klämring.

De vanligaste skaderiskena med disk- och tvättmaskiner

- Maskinen står ej på vattentätt underlag, som plastmatta med uppvik eller på diskmaskinsunderlag.
- Gamla otäta vatten- och avloppsslangar eller bristfälliga anslutningar.
- Svåråtkomlig avstängningsventil.

Skadeförebyggande åtgärder

- Bristfälliga golv- och väggbeklädnader ska åtgärdas av branschgodkända hantverkare.
- Duschkabin kan användas i förebyggande syfte, där befintligt golv- och väggmaterial inte uppfyller kraven.
- Den som är händig kan själv täta skruvhål och rörgenomföringar med silikon, skruva åt eller byta klämring i golvbrunnen, rensa vattenlås och golvbrunn, lägga in ett diskmaskinsunderlägg och byta bristfälliga vatten- och avloppsslangar.
- Har du utvändigt vattenutkastare av äldre typ måste du tömma den inför vintern.
- Ta för vana att stänga av vattnet när du lämnar fritidshuset och frostskydda vattenlås samt töm varmvattenberedaren inför vintern.

Kör disk- och tvättmaskin när du är hemma och vaken!

Alla i familjen ska veta var huvudkranen finns och hur den funerar.

Obs!

Branschorganisationer för arbeten i våtutrymmen

Gemensamt för branschorganisationerna är att de svarar för materialprovningar, utformar monteringsanvisningar och skötselråd, utbildar och godkänner hantverkare samt utför kontroll.

Golvbranschens Våtrumskontroll (GVK)

svarar för golv- och väggbeklädnader av plast.

Plattsättnings Entreprenörernas Riksförening (PER)

svarar för golv- och väggbeklädnader av kakel och klinker.

Måleribranschens Våtrumskontroll (MVK)

svarar för målade väggsystem samt målning i tak.

Använd branschgodkända material.

Följ branschreglerna.

Anlita branschgodkända hantverkare.

Obs!

För den som drabbats av brott

Vad gör jag när jag drabbats av brott?

Om du utsatts för ett brott som skall ersättas av ditt försäkringsbolag måste detta i regel polisanmälas.

Det är också viktigt ur samhällssynpunkt att alla brott anmäls.

Polisens handläggning

Ett brott bör så snart som möjligt komma till Polisens kännedom. För att ge Polisen bästa möjliga förutsättningar att lösa brottet bör ingenting röras innan brottsplatsundersökning utförts. Vid bostadsinbrott skickas normalt polis till platsen. De tar upp en formell polisanmälan, säkrar spår och förhör vittnen.

Om säkrade spår och ledtrådar inte direkt leder till någon misstänkt, kan det innebära att utredningen läggs ner. Detta upplevs av många drabbade som mycket frustrerande, vilket i en del fall kan bero på att man tolkar detta som att Polisen "inte bryr sig" och att man aldrig kommer att försöka få fast de skyldiga.

I praktiken innebär nedläggningen att utredningen är vilande i avvaktan på information som kan leda undersökningen framåt. Polisen tar lätt upp utredningen igen om något nytt framkommer i ärendet. Ofta kan det handla om att en gripen tjuv kan bindas till flera andra brott i efterhand eller att man hittar några av de stulna sakerna.

Med i denna pärm finns även en "iakttagelseblankett" som du kan skicka eller faxa till Polisen. Tala med dina grannar om händelsen – alla iakttagelser runt brottet är viktiga. Genom blanketten kan du på ett enkelt sätt ge oss information som kan leda undersökningen framåt. Observera att du inom en vecka bör ha fått en kopia av anmälan hemskickad som används då skadeanmälan görs till försäkringsbolaget.

Ofta är det svårt att i detalj redogöra för vad som stulits vid ett inbrott. Men du har alltid möjlighet att i efterhand göra en kompletterande tilläggsanmälan över vad som stulits samt andra uppgifter som bör framgå i anmälan. I pärmen finns även en speciell "Godsblankett" som du kan använda till detta.

**Vid telefonanmälan,
ring 114 14
Polisens Kontaktcenter!**

Brottsofferinformation, rättsskydd och skadeståndsanspråk

Brottsofferinformation

Olika brott drabbar olika hårt och vissa personer drabbas hårdare än andra av samma slags brott. En skiljelinje går dock mellan egendomsbrott, t ex stöld, och brott mot person som rån eller misshandel. De psykiska reaktionerna blir oftast kraftigare efter ett våldsbrott.

En del brott som att få sin bil stulen kanske mest utlöser irritation. Inbrott i bostaden kan däremot upplevas som både allvarligt, skrämmande och kränkande. Vetskapen om att någon varit inne och rotat bland ens saker kan kännas svår att bära. Ibland kan man drabbas av skamkänslor trots att man inte har något att skämmas för. Vanligt är också att man känner en uttalad ilska mot gärningsmannen. Det är dock viktigt att få prata ut ordentligt. Först därefter är det möjligt att skapa sig en mer nyanterad bild av vad som hänt. Vi människor reagerar olika. Behovet av hjälp från omgivningen varierar. Naturligtvis är det inte bara juridisk hjälp som behövs utan många gånger också ett personligt stöd i någon form. Du kan då vända dig till Brottsofferjouren, som också kan förmedla kontakten till terapeutisk hjälp om du känner att du behöver sådant stöd.

Brottsofferjouren, BOJ

Brottsofferjourerna arbetar i första hand med brottsoffer som utsatts för misshandel, bostadsinbrott, väskryckning, ofredande, personrån och olaga hot. Vid polisanmälan ska du som brottsoffer få information om att jouren finns. Polisen frågar också om du önskar få kontakt med jouren. Om så är fallet kontaktas du av jouren. Brottsofferjouren är en ideell organisation, religiöst och politiskt obunden. I föreningen arbetar stödpersoner med flerårig erfarenhet av människor i kris. Kontakten med BOJ är kostnadsfri och sekretessskyddad.

Kontakta: (www.boj.se)
Brottsofferjourernas Riksförbund
Besöksadress: Bondegatan 40 (2 tr)
Box 11014, 100 61 STOCKHOLM
Tel 08-644 88 00
Fax 08-644 88 28
E-mail boj.riks@boj.se

Rättsskydd

I hemförsäkringen ingår ett rättsskydd. Det innebär att försäkringen kan ersätta dina kostnader för ombud i samband med en tvist om ett skadestånd. I allmänhet innebär försäkringsvillkoren att du får betala en viss del av kostnaderna i form av självrisk. Numera gäller att du i första hand ska vända dig till ditt försäkringsbolag om du behöver hjälp med kostnaderna i en tvist. Om du inte har rättsskydd kan du ansöka om rättshjälp.

Skadeståndsanspråk

Den som begår ett brott är i princip skyldig att ersätta de skador som brottet orsakar. Detta kallas skadestånd. Det är du själv som ska kräva skadestånd av den som vållat skadan. Skadeståndskravet prövas i regel samtidigt som domstolen tar ställning till om den åtalade är skyldig till brottet. Du kan begära hjälp av polis, åklagare och Brottsoffermyndigheten i skadeståndsfrågan. Om du vill ha ersättning för skador du lidit till följd av ett brott bör du därför meddela detta redan när du förhöras av polisen. Du bör då också säga om du vill ha hjälp med skadeståndsfrågan.

Indrivning

Om domstolen dömer den åtalade att betala skadestånd till dig, innebär det inte att skadeståndet kommer att betalas automatiskt. Ofta betalar inte gärningsmannen frivilligt det han/hon ålagts att betala. Då kan du få hjälp av Kronofogdemyndigheten med indrivning av skadeståndet. Domstolen skickar automatiskt en kopia av domen till kronfogden, som efter en tid tar kontakt med dig och frågar dig om du vill ha hjälp med indrivningen. Om du vill det ska du skriftligen meddela detta till Kronofogdemyndigheten. Förfarandet hos Kronofogdemyndigheten är kostnadsfritt för dig.

Information om försäkring och bolagens handläggning

Försäkring

Om det efter Kronofogdemyndighetens undersökning visar sig att gärningsmannen saknar förmåga att betala skadeståndet eller om gärningsmannen är okänd, kan det ändå finnas möjligheter för dig att få ersättning. Om du har en hemförsäkring ger den t ex ersättning vid stöld och normalt också vid överfall. Ditt försäkringsbolag kan lämna information om när du kan få ersättning från din försäkring. Det är viktigt att du genast efter brottet anmäler skadan till ditt försäkringsbolag.

Försäkringsbolagens handläggning

Dokumentation och formella papper är inte så viktiga i inledningskedet. Det viktigaste är att försäkringsbolaget får kännedom om brottet eller skadan. Därefter kan ni i lugn och ro sitta ner och göra en skadeanmälan. Till stöd för din skadeanmälan krävs i många fall att du kan uppvisa kvitton på den stulna egendomen. Spara alltid kvitton och begär alltid kvitto då du köper något av en privatperson! Ersättningen kan minskas om kvitton saknas.

Vidare kräver försäkringsbolagen att en polis-anmälan har gjorts. För att du ska få rätt ersättning sker en besiktning av skadorna på plats när det gäller bostadsinbrott. En del upptäcker för sent att de är för lågt försäkrade vilket medför en minskning av ersättningen. Kontrollera att du angivit rätt värde på lösöret. Det finns mallar för detta hos ditt försäkringsbolag. Ofta kan det vara svårt att redovisa en komplett godsförteckning omedelbart. Du har dock möjlighet att komplettera listan under ganska lång tid efteråt.

Bilförsäkringen täcker bara bilen och dess tillbehör. Lämna du kvar väskor, kläder, sportutrustning etc, som försvinner vid ett inbrott kan detta eventuellt täckas av hemförsäkringen.

Har du inte försäkringarna i samma bolag finns risk att du kan drabbas av två självrisker. Har du en dyrbar stereo i bilen (värde över ca 5 000 kronor) behövs i många fall ett tillägg i försäkringen för att den ska omfattas.

Allt som går att bära ska tas med då man lämnar bilen! Mobiltelefoner är extremt stöldbegärliga och det kan därför bli svårt att få ersättning för dem om de inte är fast monterade.

Har inte bilen, mopeden eller cykeln återfunnits efter 30 dagar betalar försäkringsbolaget ut ersättning, som motsvarar värdet av ett likvärdigt fordon.

I samband med det övergår fordonet formellt i försäkringsbolagets ägo.

Skulle du återfå ett fordon eller annat gods, som bolaget ersatt är du skyldig att meddela detta.

Övrig information

Obs!

Grannsamverkan enligt detta koncept är framtaget för att fungera inom hela landet. Materialet är baserat på det koncept som under många år används i Stockholms län och då utarbetades inom "Samverkan mot brott i Stockholms län.

Svenska Stöldskyddsföreningen eller den lokala polismyndigheten kan lämna upplysningar om verksamheten.

Vid framtagningen av denna handledarpärm har bl a följande personer medverkat:

Ivan Erixon	Polismyndigheten i Stockholms län, Forsknings- och Utvecklingsenheten
Göran Erikson	Villaägarna, ABC-regionen
Sune Nilsson	Folksam Stockholm
Örjan Olsson	Länsförsäkringar Stockholm
Jan-Peter Alm	Svenska Stöldskyddsföreningen

Avsnittet "För den som drabbats av brott" och vissa delar i andra avsnitt:
Frank Carlsson
/Gunnar Nordh

Västerorts Polismästardistrikt

Illustrationer:
Göran Ek

Nacka

Innehållet har kontrollerats och godkänts av Utvecklingssektionen på Polismyndigheten i Stockholms län

Materialet får användas fritt i tillämpliga sammanhang om källan anges.

Blanketter

Här finner du de blanketter som skall användas i arbetet:

Kopiera upp blanketterna i erforderligt antal för just din uppgift!

Namnlistor för deltagande i Grannsamverkan

1. Övergripande organisation
2. Föreningen / fortsättningsblad
3. Boendegruppen / fortsättningsblad

Inventarieförteckning

Grannlappen

lakttagelseblankett

Godsbeskrivning

Blanketterna kan också hämtas på Internet:
www.samverkanmotbrott.nu

GRANNSAMVERKAN MOT BROTT, ÖVERGRIPANDE ORGANISATION

1

/

FÖRENING/LIKN.		ANTAL MEDL.
HUVUDKONTAKTOMBUD		
ADRESS		
TEL. BOSTAD	MOBIL	ARBETE
E-MAIL		FAX

NÄRPOLISOMRÅDE		ADRESS
ANSVARIG POLIS		
TEL	MOBIL	FAX
E-MAIL		

POLISMÄSTARDISTRIKT		SAMORDNARE
TEL	MOBIL	FAX
E-MAIL		

ANSVARIGT FÖRSÄKRINGSBOLAG		
KONTAKTMAN		
TEL	MOBIL	FAX
E-MAIL		

Polismyndigheten kan komma att registrera de kontaktansvariga för Grannsamverkan i syfte att förenkla service och utskick av information.

Fylls i av ansvarig polis och huvudkontaktombud, kopieras och fördelas:

1 ex polisen
1 ex huvudkontaktombud
1 ex till varje kontaktombud

GRANNSAMVERKAN MOT BROTT, FÖRENINGEN / LIKN.

2

/

FÖRENING/LIKN.	ANTAL MEDL.	
HUVUDKONTAKTOMBUD		
ADRESS		
TEL. BOSTAD	MOBIL	ARBETE
E-MAIL	FAX	

KONTAKTOMBUD

ANTAL KONTAKTOMBUD I FÖRENINGEN:

NAMN	ANTAL BOENDE	
ADRESS		
TEL. BOSTAD	MOBIL	ARBETE
E-MAIL	FAX	

NAMN	ANTAL BOENDE	
ADRESS		
TEL. BOSTAD	MOBIL	ARBETE
E-MAIL	FAX	

NAMN	ANTAL BOENDE	
ADRESS		
TEL. BOSTAD	MOBIL	ARBETE
E-MAIL	FAX	

(använd fortsättningsblad, "med kontaktombud")

Polismyndigheten kan komma att registrera de kontaktansvariga för Grannsamverkan i syfte att förenkla service och utskick av information.

Fylls i av huvudkontaktombudet, kopieras, gärna med karta och fördelas:

1 ex till polisen
1 ex till varje kontaktombud

FORTSÄTTNINGSBLAG MED KONTAKTOMBUD I FÖRENINGEN:

Huvudkont.ombud, namn:

Tel:

NAMN			
ADRESS			
TEL. BOSTAD	MOBIL		ARBETE
E-MAIL			

2

/

NAMN			
ADRESS			
TEL. BOSTAD	MOBIL		ARBETE
E-MAIL			

NAMN			
ADRESS			
TEL. BOSTAD	MOBIL		ARBETE
E-MAIL			

NAMN			
ADRESS			
TEL. BOSTAD	MOBIL		ARBETE
E-MAIL			

NAMN			
ADRESS			
TEL. BOSTAD	MOBIL		ARBETE
E-MAIL			

Polismyndigheten kan komma att registrera de kontaktansvariga för Grannsamverkan i syfte att förenkla service och utskick av information.

GRANNSAMVERKAN MOT BROTT, BOENDEGRUPPEN

3

FÖRENING/LIKN.		ANTAL BOENDE	/
HUVUDKONTAKTOMB.		TEL	
KONTAKTOMB.			
TEL. BOSTAD	MOBIL	ARBETE	
E-MAIL			

BOENDE	Antal boende i denna grupp	____

NAMN			
ADRESS			
TEL. BOSTAD	MOBIL	ARBETE	
E-MAIL		FAX	

NAMN			
ADRESS			
TEL. BOSTAD	MOBIL	ARBETE	
E-MAIL		FAX	

NAMN			
ADRESS			
TEL. BOSTAD	MOBIL	ARBETE	
E-MAIL		FAX	

NAMN			
ADRESS			
TEL. BOSTAD	MOBIL	ARBETE	
E-MAIL		FAX	

(använd fortsättn.blad, "med boende")

Fylls i av kontaktombudet, kopieras, och fördelas:
1 ex till huvudkontaktombudet / 1 ex till varje boende

FORTSÄTTNINGSBLAD MED BOENDE I FÖRENINGEN:

Huvudk.ombud

Tel:

Kontaktombud

Tel:

3

/

NAMN

ADRESS

TEL. BOSTAD

MOBIL

ARBETE

E-MAIL

NAMN

ADRESS

TEL. BOSTAD

MOBIL

ARBETE

E-MAIL

NAMN

ADRESS

TEL. BOSTAD

MOBIL

ARBETE

E-MAIL

NAMN

ADRESS

TEL. BOSTAD

MOBIL

ARBETE

E-MAIL

NAMN

ADRESS

TEL. BOSTAD

MOBIL

ARBETE

E-MAIL

NAMN

ADRESS

TEL. BOSTAD

MOBIL

ARBETE

E-MAIL

INVENTARIEFÖRTECKNING FÖR: _____

Skriv upp all viktig egendom här. Om du skulle drabbas av inbrott eller brand är detta till stor hjälp både för dig själv, polis och försäkringsbolag. Förvara minst en kopia på annan plats än i bostaden. Stöldmärk värdefull egendom med ex.vis personnummer.

Plats i huset

K=kök   **VR=vardagsrum**   **R1-R6=övriga rum**
Kä=källare   **Vi=vind**   **G=garage** **Ö=övriga utrymmen**

Dokumentation

M=stöldmärkt
F=fotograferad

Sida nr

Plats	Föremål/fabrikat/typ/modell	Inköpsår	Pris då	Dok.	Tillverkn.nr

Obs!
**Låt inte Grannlappen
ligga framme så någon
obehörig får tag i den**

Grannlappen

Grannsamtverkan mot brott betyder att du ser till grannens bostad när denne är bortrest och att din granne gör dig samma tjänst när du själv är bortrest.

Fyll i de uppgifter som du tycker behövs.

Lämna Grannlappen till den som ser till din bostad under din bortavaro.

Ge inte tjuven chansen!

Vi är bortresta fr o m.....kommer hem .....

Vi nås på tel ..... eller mobil .....

Larm:

Vi har inget larm

Vi har ett lokallarm som endast ljuder i/utanför bostaden,
om larmet går, kontakta oss enl. ovan samt ring till

..... på telefonnummer.....

Vi har ett vidarekopplat larm till larmcentral, väktare kommer
till platsen. Ring oss enl. ovan samt till ovanstående person.

Vaktbolaget heter.....

och kan nås på telefon .....

Vi har bekanta som kanske tittar till bostaden, de har nyckel

de har inte nyckel

De använder bil av märke..... med reg.nummer .....

Ni kan nå dem om något händer på tel.nr ..... de heter.....

Tacksam för hjälp med följande: (ex.vis tömma brevlådan, vattna blommor, se även
listan i pärmen)

Tack för hjälpen, nästa gång är det vår tur att hjälpa er!

Iakttagelser i samband med brott

Såg idag ..... dagen den ..... klockan .....

på/vid (gatuadress) .....

Personer Hur många .....

Bil Regnr ..... Fabrikat/färg .....

Annat .....

Övriga kännetecken (t ex dekal, trasiga ljus):

.....
.....
.....

Signalement (kön, ålder, längd, kroppsbyggnad, hårfärg, klädsel, andra kännetecken; glasögon, skägg m.m. ev. väskor/påsar):

.....
.....
.....
.....

Vad var det som gjorde att Du reagerade över denna iakttagelse?

.....
.....
.....
.....

Antecknat av: .....(namn).....(telnr)

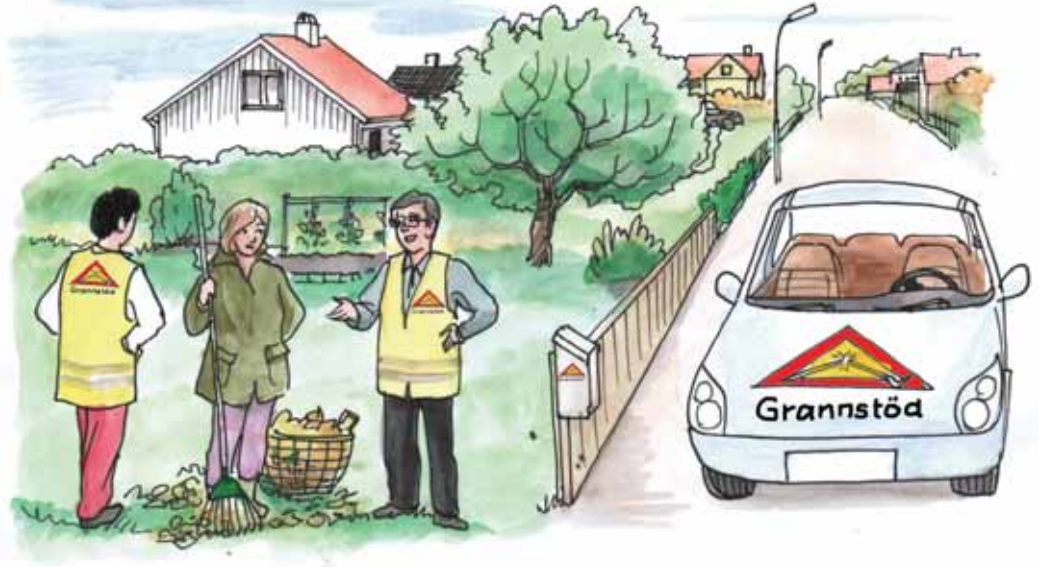
.....(adress)

Skickas/faxas till
Närpolisen

Grannstöd

Allmänt Historia

Grannstöd är en brotts- och skadeförebyggande verksamhet som bygger på att frivilliga deltagare under ledning av den lokala polisen patrullerar av boendeområden huvudsakligen under vardagar och dagtid inom en större region. Verksamheten bedrivs både genom fotpatrullering och med hjälp av bil.

Om man så önskar, och alla parter är med på detta, kan verksamheten givetvis även bedrivas tidiga morgnar, kvällar och/eller helger.

Primärt är avsikten att öka tryggheten i boendemiljöerna under vardagarna då stora delar av områdena är folktomma men den har dessutom utvecklats till en mera allmän tillsyn av närmiljön beträffande ex.vis gator, vägar, allmänna parkeringsplatser och belysning.

Grannstöd kan ses som en utveckling av och ett komplement till Grannsamverkan som ju till sin natur är mera lokal i sin utformning. Såväl Grannsamverkan som Grannstöd är mest utbyggd och fungerar normalt bäst i villa- och radhusområden.

Grannstöd i den utformning som här beskrivs startade i dåvarande Västerhaninge Närpolisområde på Södertörn våren 1999 och har följts av ytterligare fem verksamheter runt om i Stockholms län.

Verksamheten i pilotprojektet emanerar ur en väl fungerande mångårig Grannsamverkan efter en idé från Kanada och utvecklades av en engagerad närpolischef, ett satsande försäkringsbolag och ett antal intresserade Grannsamverkanombud.

Grannstöd fungerar på lite olika sätt i de sex områdena beroende bl.a. på engagemang från andra intressenter, inom t.ex Haninge NPO finns ett nära samarbete med kommunen via Lokala BRÅ och inom Farsta NPO samarbetar man med bl.a. Brottsofferjouren och några större bostadsbolag.

Frivilliga Grannstödare medverkar regelbundet i arbetet och varje deltagare är genom sitt engagemang en god ambassadör för ett förebyggande tänkande och agerande både inom och utom verksamheten.

Grannstöd

Organisation

En förutsättning för att få en fungerande och bra Grannstödsverksamhet är:

- En väl fungerande Grannsamverkan
- Ett stort antal aktiva huvudkontakt- och kontaktombud
- En fungerande Närpolis med motiverad chef och personal
- En fungerande dialog mellan huvudkontakt-/kontaktombud och Närpolis
- En finansiär som bl.a. ställer en bil till förfogande

Med polisen och en styrgrupp som motor i Grannstöd kan vi tillsammans minska brott och störningar i våra bostadsområden och därmed öka trivsel och trygghet.

Grannstöd organiseras så att en styrgrupp för hela det aktuella geografiska området utses.

Styrgruppen ansvarar för den övergripande kontakten med närpolisen, planeringen av vilka Grannstödare som ska köra och när, att patrullbilen alltid är körduglig, att säkerställa finansieringen av verksamheten, att ordna en ekonomisk redovisning samt för att kontakter etableras med olika kommunala organ dit rapportering kan ske.

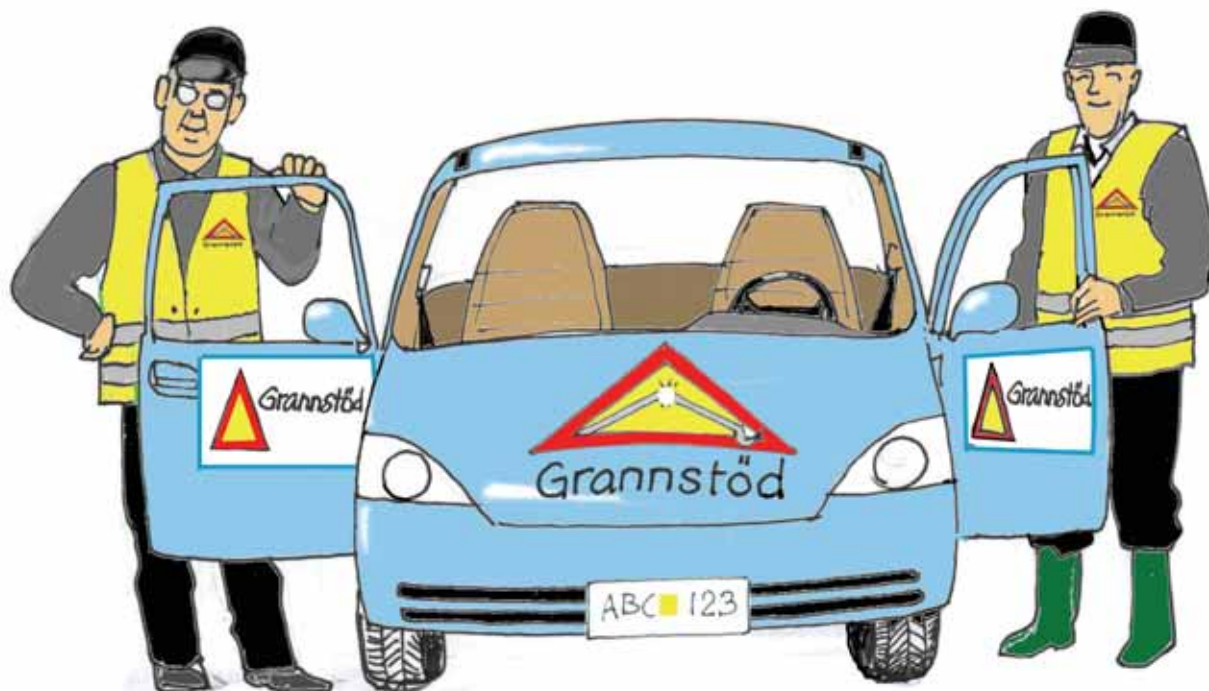
Ett antal Grannstödare engageras för att med bilen och till fots patrullera i bostadsområden och på större parkeringar.

För att bemanna en tvåpersonerspatrull på förmiddagen och en på eftermiddagen behövs ca 30 à 40 personer.

Grannstödarnas uppgift är att "Observera och Rapportera". Grannstödarna utgör också en länk mellan de boende och närpolisen/kommunen

Ett försäkringsbolag är ofta huvudfinansiär genom att ställa en bil till förfogande. En annan lämplig medfinansiär är Lokala BRÅ. Andra finansiärer engageras beroende på lokala förhållanden. Tillgång på lokaler för möten mm brukar man också kunna få disponera hos t ex polisen, kommunen, kyrkan eller något företag.

Utbildning ordnar styrgruppen genom polisen, brandförsvaret, Brottsofferjouren och andra lämpliga organisationer.

Grannstöd

Uppstart

Upptaktsmöte

Vid upptaktsmötet presenteras Grannstöd, verksamhetens syfte, organisation och arbetssätt samt att det gäller att "Observera och Rapportera". Utbildningen av Grannstödarna presenteras också.

Vid upptaktsmötet utses en Projektgrupp eller en Styrgrupp för att starta Grannstöd. Gruppen ska bestå av en ordförande, en person som ska planera bemanningen av patrullerna, två personer som åtar sig att ansvara för bilen (kan utses senare), en polis, en person från kommunen (kan utses senare), en person som ansvarar för ekonomi och finansiering, samt eventuellt en representant från huvudfinansiären.

Vid mötet noteras namn på dem som är villiga att delta i patrullverksamheten eller åtar sig uppgifter i Styrgruppen. För att bemanna ett pass fordras minst ca 15 à 20 personer, d.v.s. för att kunna köra både för- och eftermiddagspass behövs minst 30 personer.

Vad ska polisen göra?

Inbjudna huvudkontakt- och kontaktombuden till ett upptaktsmöte enligt ovan och antingen leda detta eller ordna någon som kan fungera som ordförande vid mötet. I samarbete med ordföranden se till att det finns en sekreterare på mötet. Annan person kan i samarbete med polisen ordna upptaktsmötet.

Polisen åtar sig:

- att lämna behövlig information vid början av varje patrullpass och därvid lämna ut bilnycklar och kontrollera att föraren har giltigt körkort.
- att under patrulltid alltid ha någon polis nåbar per mobiltelefon och som vid behov ska kunna vidta lämpliga åtgärder.
- att efter varje pass ta emot och förvara bilnycklarna, samt ta emot patrullens rapport.
- att gå igenom patrullernas rapporter och vidta lämpliga åtgärder.
- att utbilda Grannstödarna i lag och rätt och när och hur man eventuellt får ingripa.

Vad ska Projektgruppen/ Styrgruppen göra?

Anskaffa bil. (Skattad och försäkrad.)

Ordna garagering av bilen.

Engagera två bilansvariga (om de inte utsetts vid upptaktsmötet).

Ordna kontaktperson inom kommunen (om sådan inte utsetts vid upptaktsmötet).

Ordna finansiering av bilens drift, besiktning och självrisker samt övrig verksamhet, inklusive kostnader för möteslokal, mobiltelefonabonnemang, kopiering, kontorsmaterial etc.

Engagera en juridisk person som kan åta sig att sköta den löpande ekonomiska redovisningen för verksamheten, samt besluta om vem som ska attestera fakturorna.

Skaffa utrustning till patrullerna såsom mobiltelefon, digitalkamera, utrustning för första hjälpen, brandsläckare, västar etc.

Ordna utbildning av Grannstödare i första hjälpen, brandsläckning, lag och rätt, försäkringskunskap etc. via polisen, Civilförsvaret, Brandförsvaret, Brottsofferjouren, försäkringsbolag osv.

Lägga upp körrutiner och hur ersättare ska tas fram om man inte kan köra sitt pass.

Lägga upp bilpärlen med uppgifter om telefonnummer till polisen, kommunala organ och huvudkontaktombud i de aktuella Grannsamverkanområdena, samt i vilka frågor de olika instanserna ska kontaktas.

I bilpärlen ska också finnas blanketter för den rapport som ska lämnas till polisen och andra efter varje pass. Rapporteringen ska omfatta observationer av brott men kan också omfatta skrotbilar, klotter, skymda korsningar, häckar som hindrar sikten, dåliga Grannsamverkansskyltar, skador på gator och vägar, trasig belysning o dyl.

Med polisen fastställa dagliga rutiner och vilken hjälp Grannstödarna kan ge polisen när det gäller att sprida information till boende t ex vid inträffade inbrott och till dem som parkerar på större parkeringsplatser.

Inbjudna till ett möte inför starten och då tillsätta den slutliga Styrgruppen.

Vad ska Grannstödaren göra?

Grannstödaren åtar sig att köra pass enligt planering, samt att "Observera och Rapportera" enligt de rutiner som Styrgruppen utarbetar.

Vid förfall ska Grannstödaren själv skaffa fram en ersättare från en lista över reserver.

Grannstödaren förklarar sig villig att genomgå den utbildning som Styrgruppen bestämmer och erbjuder.

Grannstöd

Löpande arbete

Grannstöd syftar till att öka tryggheten i bostadsområden och för dem som parkerar sina bilar på infarts- och centumparkeringar och andra större parkeringsplatser. Genom Grannstöd engageras fler medborgare i det brottsförebyggande arbetet vilket bidrar till att det kan startas Grannsamtverkan i fler områden och att hålla Grannsamtverkan levande.

Vad ska Styrgruppen göra?

Styrgruppen ansvarar för löpande finansiering av Grannstöd, samt att följa den ekonomiska redovisningen och utfallet mot budget för verksamheten.

Ordna minst ett årligt möte med Grannstödarna ex.vis på ett lokalt företag med visningsprogram och förtäring

Ordna månatliga möten för informationsutbyte mellan Grannstödare och personer engagerade i Grannsamtverkan.

Regelbundet träffas för att diskutera verksamheten och justera i upplägget.

Engagera nya Grannstödare och ordna utbildning för dessa så att verksamheten kan fortleva och utvecklas.

Regelbundet distribuera körscheman och lista över reserver.

Besluta om hur verksamheten ska fungera under semesterperioder. Ska den fortgå som

vanligt, i reducerad omfattning eller vara vilande?

Se till att det alltid finns två bilansvariga så att bilen alltid är körklar.

Vad ska Närpolisen göra?

Ge behövlig information till patrullen vid början av varje pass och lämna ut bilnycklar och kontrollera att föraren har giltigt körkort. Grannstödarna meddelas vilka områden som ska patrulleras, vilka stulna bilar man ska hålla uppsikt efter och senast nytt på brottsfronten. Vidare meddelar polisen vilken ev information man önskar få distribuerad och i vilka områden.

Alltid ha någon polis nåbar per mobiltelefon, och som vid behov kan vidta erforderliga åtgärder och ge lämpligt stöd.

Efter varje pass ta emot och förvara bilnycklarna, samt ta emot patrullens rapport.

Gå igenom patrullernas rapporter och vidta lämpliga åtgärder.

Utbilda Grannstödarna i lag och rätt och när och hur man eventuellt får ingripa.

Vad ska Grannstödaren göra?

Grannstödaren kör pass enligt planering, samt "Observerar och Rapporterar" enligt de rutiner som Styrgruppen utarbetat.

Skaffa fram en ersättare om man själv inte kan köra det pass man är uppsatt på.

Genomgå utbildning och ev fortbildning som Styrgruppen erbjuder.

Grannstödaren skall köra till områden samt fotpatrullera och hålla uppsikt enligt det uppdrag, som meddelats av närpolisen inför patrullpasset.

Vara polisen behjälplig med utdelning av information till boende och bilägare, både vid inträffade brott och i förebyggande syfte samt att återrapportera ev. information från de boende till polisen.

Sätta upp samma typ av information på anslagstavlor i berörda områden.

Vid behov kunna lämna boende råd i brottsförebyggande frågor.

Meddela ev. brister på bilen och utrustningen.

Vid behov ombesörja tankning av bilen.

Grannstöd

Bilens utrustning

Bilen som används av patrullerna för transport mellan olika bostads- och andra områden är försedd med viss utrustning för att man ska kunna erbjuda enklare service, bl.a.

- Förbandslåda
- Brandsläckare, 6 kg pulver
- Brandfilt
- Startkablar
- Snöspade
- Vattendunk
- Reservdunk med bensin
- Arbetshandskar
- Extra reflexvästar
- Halogenstrålkastare
- Markeringsband
- Regnställ

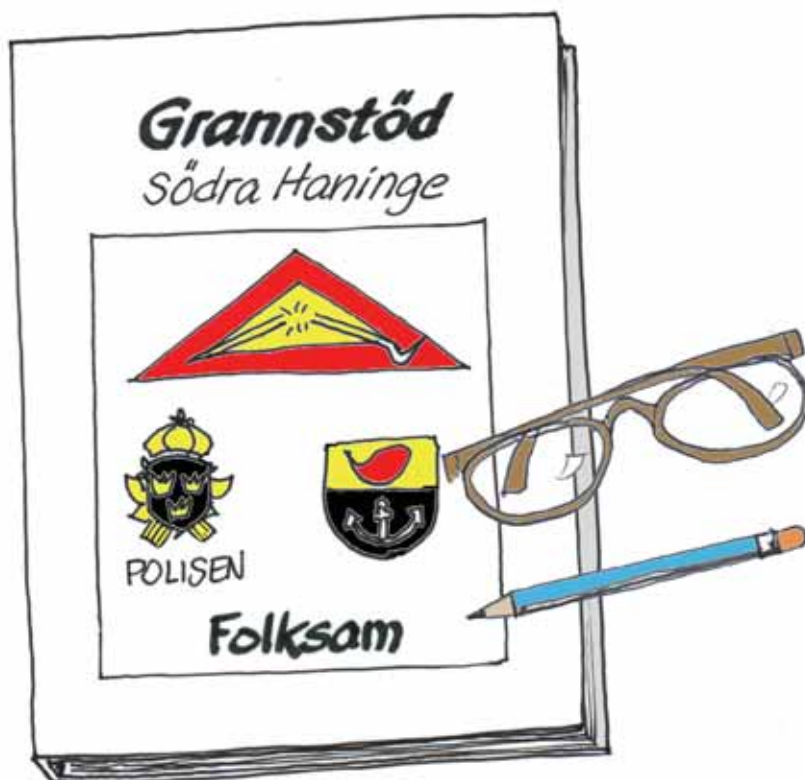
Dessutom ingår naturligtvis en mobiltelefon (nödvändigheten beskrivs på annat ställe), kikare och digital kamera samt ryggsäck.

I bilen finns också en pärm med information som beskrivs närmare på kommande sida.

I bilen finns också informationsmaterial om Grannsamverkan och Grannstöd, skyltar för Grannsamverkan (för utbyte av skadade skyltar), flygblad för "Töm bilen själv" och liknande.

Grannstöd

Bilpärmen

Det är viktigt att all information för uppdraget finns lätt tillgängligt för deltagarna, därför finns denna samlad i en pärm i bilen. Innehållet i denna är naturligtvis beroende på Grannstödet utformning men vi beskriver här de viktigaste delarna.

1. Allmän instruktion för patrullen
2. Dag/körreport
3. Telefonlista, polis, kommun, funktionärer i Grannstöd m.fl.
4. Förteckning över Grannsamverkanområden med tel.nr till huvudkontaktombuden och/eller kontaktombuden
5. Kartor över patrulleringsområdet med markerade Grannsamverkansområden
6. Instruktion för mobiltelefon och kamera
7. Utrustningslista för bilen
8. Instruktionsbok samt övriga fordonshandlingar

Grannstöd

Slutord

Denna beskrivning av verksamheten Grannstöd ska ses som en hjälp för intresserade att utöka det brotts- och skadeförebyggande arbetet inom ex.vis ett Närpolisområde, en kommun eller annat geografiskt område.

Huvudsyftet är att binda samman Grannsamverkanområden för ett ökat engagemang samt att utveckla kontakten med lokal polis, kommun och andra myndigheter och därigenom öka tryggheten och minska vardagsbrottsligheten.

Devisen **"OBSERVERA & RAPPORTERA"** måste alltid gälla och följas, det måste stå helt klart att Grannstöd inte är någon form av medborgargården. Det är därför viktigt att den lokala polisen finns med i verksamheten. I övrigt måste naturligtvis idéer och rutiner som här har beskrivits anpassas till rådande förutsättningar på lokal nivå.

Se detta som en idéskrift för en utveckling mot ett tryggare samhälle!

Författarna